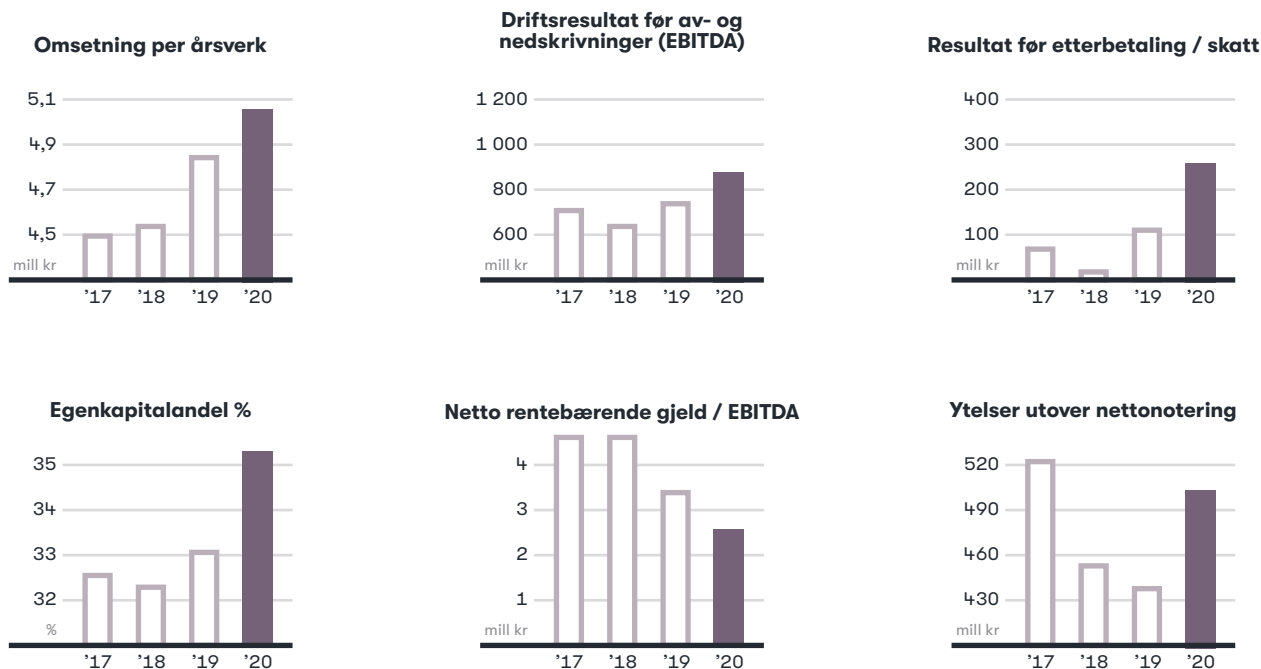

Nortura SA Årsmelding 2020

Nortura
bondens selskap

NØKKELTALL

Tall i millioner kr

	2020	2019	2018	2017
Omsetning	24 722	23 728	23 449	23 545
Omsetning per årsverk	5,06	4,86	4,55	4,50
Driftsresultat før av- og nedskrivninger (EBITDA)	858	751	629	725
Driftsresultat (EBIT)	326	197	88	153
Resultat før etterbetaling / skatt	265	110	26	70
Totalkapital	9 221	9 316	9 476	9 569
Egenkapital	3 255	3 085	3 068	3 122
Netto rentebærende gjeld	2 203	2 557	2 897	3 356
Egenkapitalandel %	35,3	33,1	32,4	32,6
Totalkapital rentabilitet %	4,9	3,0	1,8	2,7
Egenkapital rentabilitet %	8,4	3,6	0,8	2,3
Netto rentebærende gjeld / EBITDA	2,6	3,4	4,6	4,6
Gjeldsgrad	1,8	1,9	2,0	2,1
Ytelser utover nettonotering uten innfrakt og nødslakt, inkl. etterbetaling	504	440	455	522
Tilført kvantum tonn	255 362	260 795	264 170	268 780
Antall aktive eiere med rettigheter	17 300	17 700	18 300	18 900
Antall utførte årsverk (uten innleide)	4 882	4 886	5 151	5 231
Tilstedeværelse %	94,6	94,9	94,6	93,4
H-verdi	19	21	21	21
Antall skader med fravær	177	203	206	215

NØKKELTALL	2
OM NORTURA	4
KONSERNLEDELSEN	5
VI PRODUSERER	6
DATTERSELSKAPER	7
FABRIKKER	8
TILLITSVALGTE	9
STYRELEDER HAR ORDET	10
KONSERNSTYRET	12
KONSERNSTYRETS BERETNING	13
RESULTATREGNSKAPET	34
BALANSE	35
KONTANTSTRØM	37
NOTER	38
ALTERNATIVE RESULTATMÅL (APM)	61
REVISJONSBERETNING	62

Nortura SA

Postboks 360 Økern
0513 Oslo

Telefon: 955 18 000

Fax: 73 56 48 00

E-post: firmapost@nortura.no

Web: www.nortura.no

Utgiver: Nortura SA

Ansvarlig redaktør: Kjell S. Rakkenes

Grafisk design: Even Hovensjø Olsen

Foto: Studio B13, Håvard Simonsen,

Øivind Haug, Siw Sandberg Holter,

Gunnar Klingwall og Sporenstrek

OM NORTURA

Nortura er bondens selskap og en av Norges største matprodusenter. Vi utvikler norsk egg- og kjøttproduksjon, og landbruket i hele Norge, med Gilde og Prior som våre største og mest kjente merkevarer. Nortura er et samvirke, eid av over 17 300 norske bønder. Nortura har fått rollen som markedsregulator for egg og kjøtt i Norge.

Nortura skal være en fremtidsrettet samvirkebedrift for ansatte, bønder og våre kunder. Vi ønsker å være et bærekraftig, offensivt og attraktivt matvareselskap som baserer seg på egg og kjøtt fra bønder i hele Norge.

I Nortura jobber vi hver dag for matglede, helse, bærekraft og verdiskaping i bygd og by i hele landet. I tillegg har vi flere hel- og deleide datterselskaper innen beslektet næringsvirksomhet i Norge, Sverige, Danmark og England.

Vi tilbyr et mangfold av råvarer og ferdige produkter av kjøtt og egg både til dagligvare-, industri- og storkjøkkenmarkedet. God dyrevelferd, dyrehelse, trygg mat og klimavennlig produksjon er grunnforutsetninger for vår drift. I tillegg til 17 300 aktive eiere og rundt 5 000 ansatte, har Nortura produksjonssteder over hele landet.

Vi skaper store verdier for Norge, omsetter for omlag 24 milliarder kroner årlig og legger igjen flere milliarder kroner til fellesskapet gjennom skatter og avgifter fra ansatte, eiere og underleverandører. Vi jobber aktivt med innovasjon for å utvikle næringen i en mer fremtidsrettet og bærekraftig retning, slik at vi fortsetter å skape matglede og store verdier som forblir i Norge.

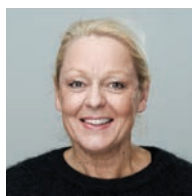
KONSERNLEDELSEN

Anne Marit Panengstuen
Konsernsjef

Hans Thorn Wittussen
Konserndirektør og visekonsernsjef
Nortura Råvare og medlem

Lisbeth Svendsen
Konserndirektør
Nortura Produksjon

Robert Bekkhus
Konserndirektør
Nortura S&OP

Karolina Grønås Henriksen
Konserndirektør
Nortura Rødt kjøtt

Siw Dejlignberg Steen
Konserndirektør
Nortura Hvitt kjøtt og egg

Petter Brinchmann
Konserndirektør
Nortura Proff og industri

Erik Høeg
Konserndirektør
Nortura Vekst

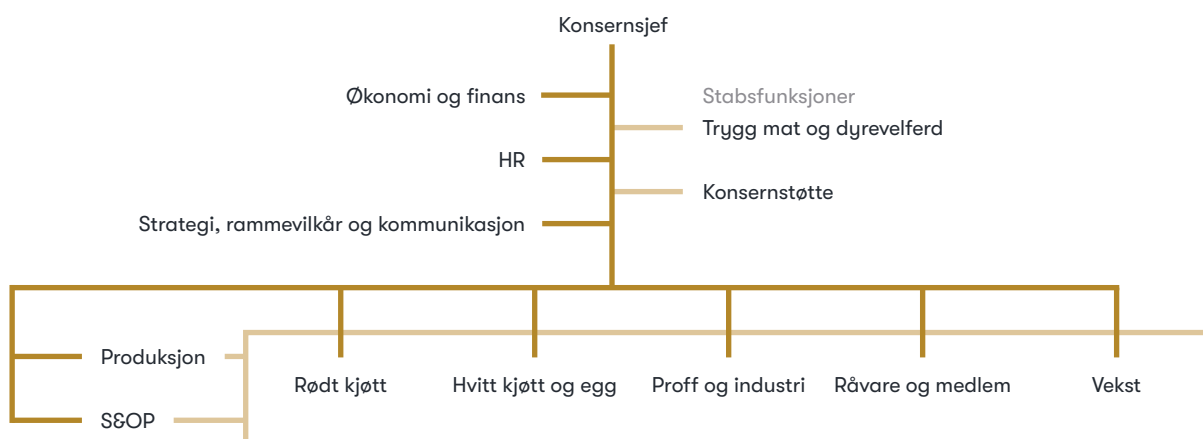
Henrik Frisell
Konserndirektør
Nortura Økonomi og finans

Eline Sommerfelt Bårdstu
Konserndirektør
Nortura HR

Kjell S. Rakkenes
Konserndirektør
Nortura Strategi, rammevilkår og kommunikasjon

VI PRODUSERER

Gilde har eksistert siden 1964 og er landets ledende merkevare for produkter av svin, storfe, lam/sau og reinsdyr.

Prior ble etablert i 1977 og er landets ledende merkevare for produkter av kylling, kalkun og egg.

Nortura produserer også merkevarene Joika og Terina

Dagligvaremarkedet

I tillegg til våre merkevarer, produserer Nortura produkter for flere av handelens egne merkevarer (EMV), men da laget etter kjedenes spesifikasjoner.

Storkjøkkenmarkedet

Til storkjøkkenmarkedet selger Nortura Proff både Norturas merkevarer og en rekke spesialprodukter, som blant annet produkter med lokal tilknytning.

Industrimarkedet

Til Industrimarkedet selger Nortura i hovedsak råvarer, men også halvfabrikat og ferdigvare, som videreføres av våre kunder på vei fram til sluttmarkedet.

norilia

Norilia, Nortura sitt heleide datterselskap, foredler og selger plussprodukter, dvs. de delene av dyret som ikke blir brukt til menneskemat i Norge. Eksempler på produkter er ull, hud og skinn, naturtarm, matspesialiteter som spises i andre land, råvarer til kjæledyrfor, samt ingredienser som fjørfeproteiner og eggeskallmembran. Slik får vi brukt hele dyret og ingenting går til spille.

DATTERSELSKAPER

Norilia AS

Omsetning 428,4 mill. kr.
Antall utførte årsverk 42
Eierandel 100 %

Aktiviteten til Norilia er basert på plussprodukter fra slaktning og nedskjæring på alle dyreslag. Norilia har egen virksomhet på hud, skinn, naturtarm, ull, råstoff til dyrefôr og noen eksportprodukter til mat. Norilia har i 2020 etablert datterselskapet Norilia Nordic AS som har ansvar for kjøp og salg av hud og skinn fra Norden. Rundt 36 prosent av salget er eksporthandel og de viktigste markedene er i Europa og Asia. Hovedkontoret er i Oslo.

NoriDane Foods AS (NOR) og NoriDane Foods AS (DAN)

Omsetning 2 515,3 mill. kr.
Antall utførte årsverk 46

NoriDane Foods AS (DAN) eies 100 % av NoriDane Foods AS (NOR)

Driver internasjonal handel med kjøttvarer. Det danske selskapet har hovedkontor i København, med avdelingskontorer i Oslo, Polen, Spania, Brasil, Argentina, Kroatia og Tyrkia. Det norske selskapet har hovedkontor i Oslo.

Norfersk AS

Omsetning 1 973,4 mill. kr.
Antall utførte årsverk 150
Eierandel 100 %

Norfersk AS er utviklet av Nortura og NorgesGruppen for eksklusivt å betjene Meny, Spar og Kiwi med førsteklasses produkter av storfe, svin og lam. Norfersk startet leveranser 3. september 2012.

Matiq AS

Omsetning 329,1 mill. kr.
Antall utførte årsverk 102
Eierandel 100 %

Leverandør av konsernets IT-tjenester. Hovedkontoret ligger i Trondheim.

Norsk Dyremat AS

Omsetning 251,9 mill. kr.
Antall utførte årsverk 43
Eierandel: 100 %

Driver produksjon og salg av dyremat. Hovedkontoret er i Sirevåg.

Curtis Wool Direct Holdings Ltd

Omsetning 440,4 mill. kr.
Antall utførte årsverk 140
Eierandel 87,5 %

Driver vasking, foredling og internasjonal handel med ull. Hovedkontoret ligger i Bingley, UK

BioSirk Norge AS

Omsetning 410,4 mill. kr.
Antall utførte årsverk 67
Eierandel 67 %

Viderefedler biprodukter fra slakterier og skjærebedrifter, kassater og døde dyr. Hovedkontoret ligger på Hamar.

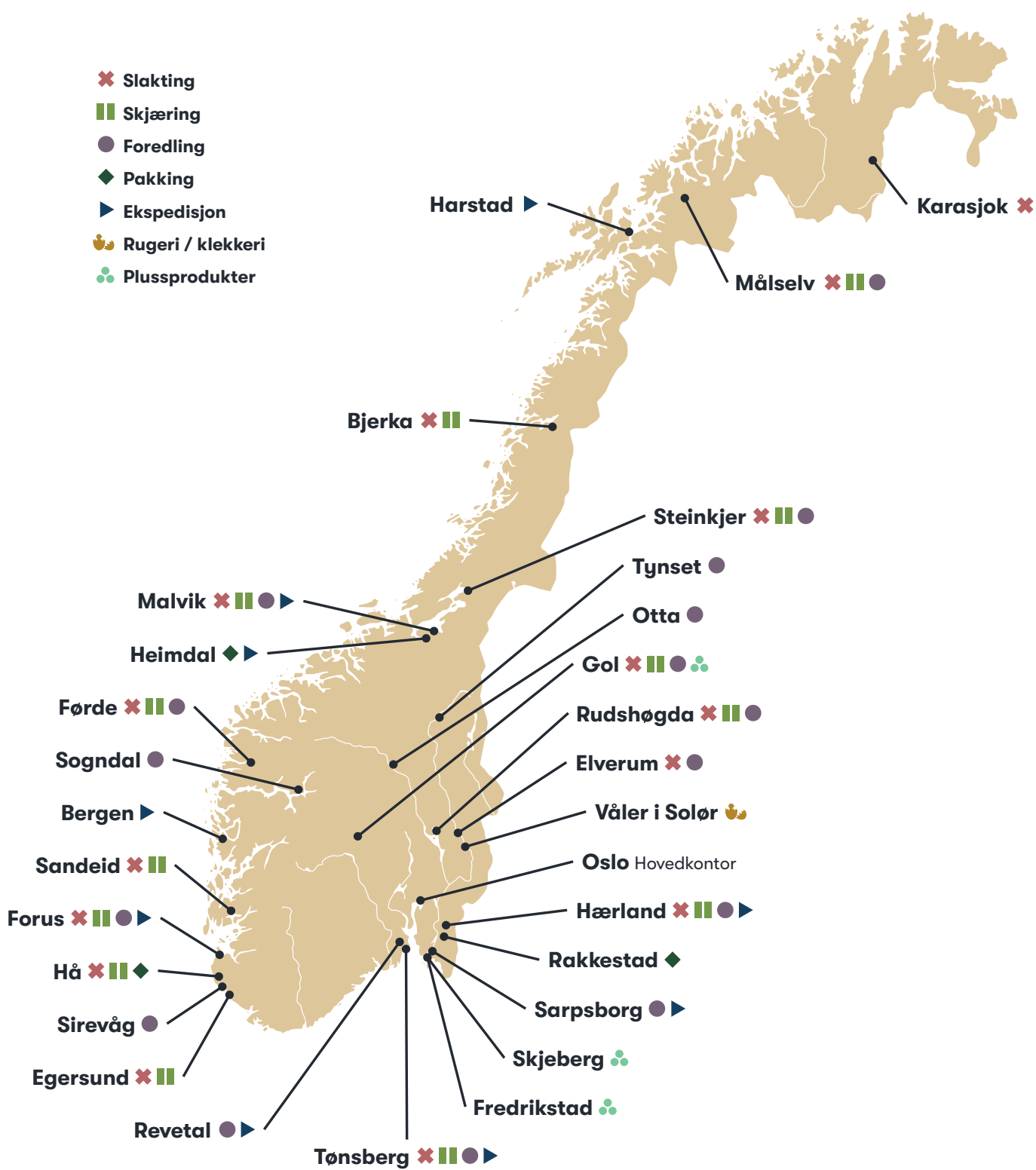
Fjordkjøkken AS

Omsetning 608,4 mill. kr.
Antall utførte årsverk 141
Eierandel 56,5 %

Driver middagsproduksjon for merkevaren Fjordland. Hovedkontoret ligger på Varhaug i Rogaland.

Se note 11 for ytterligere informasjon om Norturas datterselskaper.

NORTURA SINE FABRIKKER

KONSERN TILLITSVALGTE

KONSERNSTYRET NORTURA SA

IEIERVALGTE

Trine Hasvang Vaag
Steffen Skalseg
Bente Roer
Hans Amund Braastad
Jan Erik Fløtre
Merethe Sund
Ole Reino Tala
Tone Steinsland
Olav Håkon Ulfsnes

ANSATTVALGTE

Kenneth Johansen
Ken Ove Sletthaug
Erlend Rønning
Ronny Aunan
Tove Berit Berg

KONSERNRÅD

Kirsten Helen Myren
Bjørn-Arne Skoglund
Svein Slåtsveen
Tone Rubach
Lars Morten Rosmo
Ragnar Valstad
Lidvin Hage
Karen E. Rydland Sæbø
Willy Finnbakk
Tor-Arne Frivold
Ole Johannes Egeland
Hans O. Erikstein
Bjørn Magnus Tordhol
Hanne Guåker

KONTROLLKOMITEEN

Ole Martin Fjeldberg
Jon Egil Grøtvedt
Anne Lise Kindingstad

VALGKOMITEEN

Bente Bjerkeset Solenes
Bjarte Myren
Bjørn Magnus Tordhol
Grete-Liv Olausen
Sigbjørn Aadne Rød
Sigurd Høyland

FAGUTVALGENE

FAGUTVALG GRIS

Einar Myki
Bente R. Børsheim
Hans O. Erikstein
Jon Leif H. Eikaas
Sverre Tjeldum
Oddbjørn Øverland

FAGUTVALG STORFE

Martin Mæland
Stein Rønjus Hålien
Bjarte Myren
Fred Tore Fagereng
Ole Kai Sørbøl
Borgny Kjelstad Grande

FAGUTVALG SMÅFE

Bård Tore Berntsen
Siv Meling
Else Horge Asplin
Ragnhild Engan
Reidar Kallestad
Wenche E. Rust Wangen

FAGUTVALG EGG

Bjørn-Arne Skoglund
Bjarne Aga
Kolbjørn Frøseth
Svein Iver Gjøby
Iver Isum
Maria Helliessen

FAGUTVALG FJØRFEKJØTT

Kirsten Kverneland
Per Runar Lia
Haakon Andreas Alm
Øystein Mysen
Johan Kristian Daling
Jon Gunnar Karterud
Jens Petter Otterstad

ÅRSMØTEUTSENDINGENE APRIL 2020

Ordfører/varaordfører

Håvard Ringnes
Kirsten Helen Myren

RU NORD-NORGE

Hanne Jonassen Harila
Svein Slåtsveen
Tone Rubach
Fred Tore Fagereng
Bjørn-Arne Skoglund
Ragnhild Engan
Bente R. Børsheim
Håvard Knuyh

RU MIDT-NORGE

Sverre Tjeldum
Steinar Lium
Signe Lillian Nordmeland
Johan Kristian Daling
Tore Rennan
Ivar Wang
Jørgen Erik Baumfelder
Geir Håvard Valstad
Ragnar Valstad
Per Magnus Borten Moe
Kolbjørn Frøseth
Lars Morten Rosmo
Bård Tore Berntsen
Jan Edvin Home

RU VEST

Per Ivar Skodjereite
Synnøve Kjellstad
Lidvin Hage
Steinar Evebø
Anita Sæther
Bjarte Myren
Lise Elvagjeng
Reidar Kallestad
Bjarne Aga
Sjur Åkra
Oddbjørn Øverland
Anne Karin Røssbø
Karen E. Rydland Sæbø

RU AGRO

Ola Sunde
Kirsten Kverneland
Willy Finnbakk
Maria Helliessen
Lenita Salte
Martin Mæland
Bent Ove Byberg
Tor-Arne Frivold
Børge Helliessen
Jon Leif Håverstad Eikaas
Siv Meling
Åge Andre Brømnes
Inghild Håverstad

RU ØST

Hans O. Erikstein
Marikken Røsholt
Ole Kai Sørbøl
Else Horge Asplin
Hans Jørgen Aase
Mette Gunnes
Lars Talberg
Jens Petter Otterstad
Anne Tofteberg
Martha Irene Mjølnerød
Øystein Mysen
Svein Iver Gjøby
Ole Johannes Egeland
Lars Holene
Harald Bøhnsdalen

RU INNLANDET

Jan R. Botilsrud
Even Erlien
Einar Myki
Haakon Andreas Alm
Hans Arne Krogsti
Hanne Guåker
Olav Enger Olsen
Iver Isum
Bjørn Magnus Tordhol
Stein Rønjus Hålien
Ole Steinde
Wenche E. Rustad Wangen
Johannes Stibakke
Eldrid Kjernli Skau
Per Marius Frøislie

ANSATTVALGTE

OMRÅDE NORD

Frida Nordgård
Cato Ervall
Tor Arne Reppen
Guttorm Jenssen

OMRÅDE VEST

Bjarte Hundvebakke
Per Henning Hovland
Merete Børke Alpen
Stig Merin Kartevoll

OMRÅDE ØST

Bjørn Moastuen
Trym Johansen
Lazar Vidacic
Egil Skrinndo Nilsen

OMRÅDE PRIOR

Robert Rødsdalen
Live Major
Bjørn André Støldal
Daniel Benberg

LO

Irene Åstveit
Roar Viken
Kristin Ove Skare

YS

Steinar Rottem
Torbjørn Fevang
Kristian Gjerdrum Langerud
Morten Trykstad

2020

– ET ÅR Å HUSKE

At Nortura er en samvirkebedrift innebærer at selskapet er etablert og eid av norske bønder. Målet vårt er å sikre solidariske, gode og like råvarepriser til medlemmer i hele landet. Som markedsregulator skal vi sikre tilgang til mottak av egg og slakt for bønder i hele Norge

For en samvirkebedrift står det åpne og tilgjengelige medlemsdemokratiet helt sentralt. Det skal være kort vei mellom bonde og styret. Gode endringer og forbedringer starter med eierengasjementet; fra bonde, tillitsvalgt, via kretsmøter og arbeidsutvalg til årsmøtet og styret før de går til gjennomføring i konsernledelsen. 2020 ble året hvor vi ble kjent med nye måter å kommunisere på. Vi har tapt på at vi ikke har truffet hverandre fysisk, men vi har fått nye måter å kommunisere med hverandre på, som vi skal ta med oss videre.

2020 ble et godt, men utfordrende år for Nortura. Til tross utfordringer skapt av koronapandemien, kan vi se tilbake på en styrket økonomi og starte på byggingen av framtidens egg- og kjøttssamvirke.

Ny konsernstrategi

Økt konkurranse, import, EMV-vekst og en sentraliserende landbrukspolitikk skaper et helt sentralt dilemma for oss: Hvordan skal Nortura, med ansvar for hele Norge, ha en konkurransedyktig kostnadsstruktur, ivareta eiere og forretning og samtidig bidra til et landbruk i hele landet, når markedet belønner sentralisering?

Våre eiere har sett denne utfordringen. På årsmøtet i 2018 og i 2019 ble det

gitt klare arbeidsinstruksjoner til styret og administrasjonen: «Snu alle steiner» og «legg en ny helhetlig plan for Nortura» som sikrer selskapet og skaper et egg- og kjøttssamvirke for framtida.

Det har vært arbeidet grundig med en slik plan de siste to årene, og i fjor la vi siste hånd på planen om et fremtidsrettet og enda mer konkurransedyktig Nortura. For det første vedtok konsernstyret en ny konsernstrategi som meisler ut retningen for et offensivt, attraktivt og bærekraftig Nortura. Strategien skal sørge for at vi fortsetter den lønnsomme veksten, slik at vi øker investeringskapasiteten, vinner kampen om hylleplass og er i stand til å øke utbetalingene til eierne våre.

I fjor økte vi utbetalingene til medlemmene med 64 millioner kroner gjennom tilleggsytelser. Jeg er tilfreds med at konsernstyret igjen kan anbefale årsmøtet å vedta etterbetaling som følge av det solide økonomiske resultatet.

Jeg er også stolt over at 2020 ble året hvor vi underskrev den viktige avtalen med NorgesGruppen som vil øke markedsandelen med fire prosentpoeng. Etter mange år med negativ utvikling i konkurransen mot EMV, er det utrolig godt å endelig «knekke kurven», og vi får mer Gilde kjøttdeig, karbonadedeig og biffer i NorgesGruppens butikker.

En fremtidsrettet industristruktur

En viktig del av konsernstrategien innebærer gjennomføringen av en ny konkurransedyktig industristruktur. Styret i Nortura vedtok i juni en rammeplan som

er delt inn i flere faser for perioden 2020-2024. Vedtaket er en konkret oppfølging av årsmøtets vedtak og eiernes ønske om å møte økt konkurranse og endrede forbrukerkrav med «å snu alle steiner» og legge fram en helhetlig industriplan for konsernet.

Planen har forståelig nok skapt diskusjon, spesielt de stedene hvor Nortura må legge ned anlegg eller endre på produksjonen. Slike endringer er vanskelige, både for eierne som har et nært forhold til sitt lokale Nortura-anlegg, men også for ansatte som blir berørte.

Jeg får mange tilbakemeldinger fra både eiere og ansatte som synes dette er vanskelig, men som samtidig uttrykker forståelse for at tiltakene er nødvendige for å sikre konkurransekraften og et sterkt egg- og kjøttssamvirke i Norge.

Oppdraget Nortura har er å betale mest mulig til bøndene og samtidig sørge for at det fortsatt skal gå an å drive med husdyr i hele Norge. De planene som er lagt frem svarer på dette.

En samfunnskritisk bedrift

Debatten om hvor Nortura skal være til stede og hva som er den beste industristrukturen, understreker at vi er viktige for norsk landbruk og matproduksjon. Betydningen ble ytterligere understreket i mars da Norge stengte ned på grunn av koronapandemien, og myndighetene pekte på oss som en samfunnskritisk virksomhet for å sikre matforsyningen.

Korona-året har vært, og er i skrivende stund, fortsatt krevende for råvareprodusenter og ansatte i Nortura. Vi innførte en rekke smittereduserende tiltak for å holde hjulene i gang. Vi er mange, i hele verdikjeden, som må være på jobb for å sikre matproduksjonen i denne perioden. Derfor har vi innført strenge smitteverntiltak – fra vi henter dyra på gården, i produksjonen på anleggene våre og for vareleveringen videre ut til butikk og forbruker. Fra bås til bord.

Jeg er stolt over innsatsen som er gjort i hele verdikjeden vår som sikrer at Nortura kan levere på løftet sitt om å være bondens selskap, som skal sikre norske forbrukere tilgang til egg og kjøtt fra den norske bonden.

I 2020 har vi innfridd på mange måter. Vi har gitt Norge trygg og god mat, vi har startet reisen mot et nytt og enda mer konkurransedyktig Nortura og vi har levert lønnsom vekst og bedre økonomi til våre eiere.

Derfor er 2020 et år som er verdt å huske!

Tine Hasvang Vaag

KONSERNSTYRET 2020

Trine Hasvang Vaag

Styreleder

Fra Snåsa i Nord-Trøndelag.
Styremedlem siden 2016.
Driver melk- og kjøttproduksjon.

Steffen Skolseg

Nestleder

Fra Snertingdal i Oppland.
Styremedlem og nestleder siden 2019.
Driver med melk- og storfekjøttproduksjon.

Bente Roer

Fra Rygge i Østfold.
Styremedlem siden 2013.
Driver med kylling, korn, grønnsaker- og potetproduksjon.

Merethe Sund

Fra Sømna i Nordland.
Styremedlem fra 2017.
Driver med kombinertbesetning svin og melkeproduksjon.

Ole Reino Tala

Fra Sem i Vestfold og Telemark.
Styremedlem siden 2020.
Driver som eggprodusent og har allsidig planteproduksjon, er i tillegg driftssjef i SB Skog AS.

Hans Amund Braastad

Fra Fåvang i Innlandet.
Styremedlem siden 2020.
Driver med melk- og storfekjøtt og sau og vært gardbruker siden 1998.

Jan Erik Fløtre

Fra Byrkjelo i Sogn og Fjordane.
Styremedlem siden 2017.
Driver med melk, ammeku og kjøttproduksjon på innkjøpt kalv.

Tone Steinsland

Fra Bryne i Rogaland.
Styremedlem fra 2019.
Driver med rugeri og oppdrett av kyllinger til verpehøner.

Olav Håkon Ulfsnes

Fra Aure i Møre og Romsdal.
Styremedlem siden 2018.
Driver med melkeproduksjon.

Kenneth Johansen

Fra Sarpsborg i Østfold.
Styremedlem siden 2015.
Ansatt ved Nortura Sarpsborg
Konserntillitsvalgt for de LO-organiserte i Nortura.

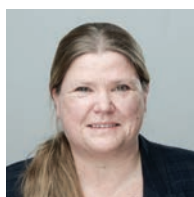
Ken Ove Sletthaug

Fra Sandnes i Rogaland.
Styremedlem siden 2006.
Ansatt ved Nortura Forus.

Erlend Rønning

Fra Trondheim i Sør-Trøndelag.
Styremedlem siden 2017.
Hovedtillitsvalgt for YS.
Ansatt ved Nortura salg.

Tove Berit Berg

Fra Nøtterøy i Vestfold.
Styremedlem siden 2015.
Ansatt ved fabrikk i Revetal.

Ronny Aunan

Fra Steinkjer i Trøndelag.
Styremedlem siden 2019.
Hovedtillitsvalgt for NNN i Region-Nord.
Ansatt ved Nortura Steinkjer.

KONSERNSTYRETS BERETNING

RESULTATUTVIKLING

2020 ble et spesielt år, der koronasituasjonen også påvirket Norturas resultatutvikling. Myndighetspålagte restriksjoner, som ble innført for å begrense smittespredning, har medført økte driftskostnader på Norturas fabrikker, periodevis nedstengning av viktige markedssegmenter for Proff-kanalen, som kantiner, hoteller og restauranter/kafeer, samt utfordringer med å få nødvendig arbeidskraft og spesialistkompetanse tilgjengelig på rett sted til rett tid. Samtidig har den innenlandske etterspørselen etter kjøtt og egg i dagligvaremarkedet økt som følge av stengte grenser og høyere hjemmekonsum. Noe tilbakegang i tilførselsvolumer, kombinert med høyere etterspørsel etter helt slakt fra den øvrige kjøttindustrien i henhold til Norturas forsyningsplikt, har begrenset Norturas egen tilgang på norsk råvare. Dette har medført lavere nedskjæringsvolumer og redusert evne til å dekke selskapets etterspørsel i sluttmarkedene, som har igjen medvirket til nedgang i markedsandelen for Gilde-produkter. Datterselskapene Norfersk, Fjordkjøkken og Noridane Foods opplevde betydelig økt aktivitet og styrket resultat gjennom året, mens Curtis Wool og Norilia har hatt periodevis svært krevende markedsforhold.

Driftsresultatet (EBIT) ble 326 millioner kroner, som er en forbedring på 130 millioner kroner sammenlignet med 2019. Tiltaksprogrammet har gitt positive resultateffekter på mellom 100 og 130 millioner kroner. Gjeldsbetjeningsevnen, målt ved netto rentebærende gjeld dividert med EBITDA justert for engangseffekter, er forbedret fra 3,1 i 2019 til 2,5 i 2020. Hensyntas 50 prosent egenkapitaleffekt av Norturas subordinerte hybrid obligasjonslån er nøkkeltallet 2,2 for 2020. Nøkkeltallet vurderes å være innenfor Norturas målsetting.

VI BYGGER FREMTIDENS EGG- OG KJØTTSAMVIRKE

Nortura vedtok i fjor en ny konsernstrategi som blant annet innebærer offensive

investeringer i en ny og fremtidsrettet industristruktur og tiltak for å gjenerobre posisjoner i både råvare- og sluttmarkedet. I strategiperioden skal vi blant annet investere inntil 1,4 milliarder kroner i en mer konkurransedyktig industristruktur.

Strategien skal løse våre viktigste utfordringer, deriblant:

- Styrking av lønnsomheten.
- Bedre investeringskapasiteten.
- Gjenerobre konkurransekraften i tilførsels- og produktmarkedene.
- Ta lederskap i utviklingen av klimavennlige produkter.
- Styrking av omdømmet.

Strategien vil legge til rette for modernisering av egg- og kjøttssamvirket og bedret evne til å ivareta markedsreguleringsforpliktelsene og nye kunde- og forbrukerkrav. Vi understreker vårt forbrukerløfte i strategien:

Nortura skal gi forbrukere norsk egg og kjøtt som tåler konkurranse fra det beste i verden.

Produktene skal komme fra dyr som har hatt det bra, være sunne og bærekraftige samt skal inspirere til alle tiders mat fra bønder og arbeidstakere i hele Norge.

Nortura skal bygge framtidens arbeidsplass – et bærekraftig, offensivt og attraktivt matvareselskap som baserer seg på råvarer fra bønder i hele Norge.

Hovedmålene i strategien er:

- Nortura skal være et av Norges mest attraktive og bærekraftige matselskaper.
- Økt konkurransekraft i tilførselsmarkedet.
- Styrking av merkevarene og etablering av nye posisjoner i og utenfor eksisterende kjernevirksomhet.
- Nortura nyttiggjør seg av konkurransefortrinnene i vår verdikjede optimalt, med tydelige og langsiktige krav og forventninger, basert på markedsbehov.
- Bedre markedsadgang og lønnsomhet gjennom nye kanaler, samarbeidspartnere og økt diversifisering.
- Gjennom transparens i hele verdikjeden og åpen kommunikasjon styrke konsernets tillit og omdømme.

Nortura opererer i et marked som er preget av sterk konkurranse i både tilførsels- og sluttmarkedet. Det stiller store krav til en konkurransedyktig industri, for å sikre en så effektiv og rasjonell drift som mulig. For å oppnå dette er Nortura avhengig av en effektiv anleggsstruktur og fremtidsrettede produksjonslinjer på de stedene varene produseres. Nortura har som mål å bli vesentlig mer effektiv, spesielt innenfor skjære- og foredlingsvirksomheten.

Behovet for å ivareta konkurransekraft i tilførsels- og sluttmarkedet innebærer derfor restrukturering av industrien. Det er allerede realisert betydelige gevinster gjennom effektiviseringstiltak i de nordligste landsdelene, og det er identifisert et betydelig potensial for en ny og mer effektiv industristruktur i Sør-Norge.

Planen, som ble vedtatt av konsernstyret i juni 2020, er et fundament for realiseringen

av ny konsernstrategi. Industrisplanen er et rammevedtak, hvilket innebærer at styret har besluttet retningen, men skal vedta hvert enkelt steg i planen over en fireårsperiode

Nortura vil i perioden fram mot 2025 investere mellom 1,1 og 1,4 milliarder kroner i ny industristruktur og foreta betydelige forenklinger i industrien. Det er beregnet at investeringene vil styrke lønnsomheten i konsernet med 300-400 millioner kroner i året. Dette er gevinster som vil komme bonden til gode i form av bedre betingelser og avkastning, konsernet vil få evne til å løfte større investeringer og konkurransekraften til produktene vil øke.

Nortura vil styrke industristrukturen med fem store regionale anlegg med moderniserte produksjonsprosesser og ny teknologi. Samtidig ivaretar Nortura sine forpliktelser innenfor markedsregulering med en slakteristruktur i hele landet.

Hensikten er å trygge Norturas eiere, styrke konkurransekraften mot bonde og kunder gjennom spesialisering av produksjonen for å redusere overkapasitet, øke effektiviteten og redusere kostnader og mellomtransport mellom anleggene.

En tilførselskampanje, med forbedrede leveringsvilkår for Nortura-medlemmer, har økt selskapets konkurransekraft i tilførselsmarkedet i 2020. Nortura har i løpet av året kommet godt i gang med omleggingen av inntransport av slaktedyr gjennom etableringen av nye modeller i Innlandet, Midt-Norge og Sørvest-Norge. Det er i tråd med konsernstyrets vedtak om å effektivisere inntransporten for å styrke økonomien til bonden. Det er forventet et innsparingspotensial på 35 millioner kroner som følge av nye løsninger for inntransport som er tilpasset de ulike regionene.

Utrullingen av en ny digital livdyrformidlingstjeneste for storfe og fåringsdyr har startet i enkelte regioner og vil fortsette i 2021. Livdyrportalen vil gi en betydelig økt servicegrad til bonden gjennom automatisering av informasjonsinnhenting.

EMV-andelen i dagligvarehandelen fortsetter å øke. Dagligvarekjedenes egne merkevarers totale markedsandel innenfor kjøtt og egg var ved utgangen av året 43,8 prosent. Nortura arbeider målrettet med å snu utviklingen, blant annet i forhandlinger og gjennom produktutvikling.

Gilde styrket i 2020 sin posisjon blant landets mest attraktive merkevarer i YouGovs rangering av landets sterkeste merkevarer og er med dette landets sjuende mest attraktive merkevare.

Norturas interne organisering er i løpet av 2020 endret for å tydeliggjøre ansvar og i større grad styre etter resultatorienterte forretningsenheter. Konsernstyret vedtok på slutten av året å flytte hovedkontoret til mer moderne og behovstilpassede lokaler. Nytt hovedkontor vil redusere Norturas årlige kostnader med minst sju millioner kroner. Antall kontorplasser reduseres fra 235 til 179 fordi det legges mer vekt på åpent landskap og valgfrie arbeidsplasser.

EIERSTYRING

Nortura er eid av 17 300 kjøtt- og eggprodusenter i hele Norge. Norske bønder og norske kvalitetsråvarer sørger for at Nortura innfrir sin visjon om å «inspirere til alle tiders mat».

Nortura er et samvirkeforetak (SA). Styring og ledelse av foretaket baseres på demokratisk organisering med tilhørende vedtekter, instruksjoner og styrings- og rapporteringssystemer. Dette sikrer at lovverk, standarder og egne etiske retningslinjer blir etterlevd. Det er klar rolle- og ansvarsfordeling mellom ulike organer i konsernet. Konsernstyret består av 14 medlemmer – ni medlemsvalgte og fem ansattvalgte. Ved årsskiftet besto konsernstyret av ni menn og fem kvinner. Styret har i 2020 gjennomført 17 styremøter, hvorav ti er gjennomført digitalt på grunn av korona og smittevern hensyn.

Representasjon fra kretsene til de seks regionutvalgene, og fra regionutvalgene til årsmøtet, baseres på en beregningsnøkkel der antall medlemmer teller 50 prosent og levert tonnasje til Nortura teller 50 prosent. Årsmelding gjøres tilgjengelig på Nortura sine nettsider i forkant av kretsmøtene. Det er 80 eiervalgte utsendinger til årsmøtet. Valgkomiteen til årsmøtet består av seks medlemmer, en fra hver region. Nortura har et konsernråd som består av konsernstyret samt ledere og nestledere i de seks regionutvalgene. I tillegg møter lederne i fagutvalgene med tale- og forslagsrett. Også leder og nestleder i valgkomiteen, samt leder i kontrollkomiteen, har møterett i konsernrådet.

Prinsipper for eierstyring og ledelse

Medlemmene i Nortura SA produserer slakt, egg og livdyr, og omsetter sin produksjon gjennom Nortura SA i samsvar med vedtektene. Nortura er organisert med 141 medlemskretser som skal ha minst ett medlemsmøte per år. Her blir virksomheten presentert og medlemmene drøfter utvikling, utfordringer og framtidsutsikter. Kretsmøtene velger ledelse og valgkomité for kretsen, samt kretsens utsendinger til regionutvalget. Regionutvalgene møtes minst to ganger i året. Representanter

fra konsernstyret og administrasjonen deltar på disse møtene. Regionutvalgene oppsummerer kretsenes behandling og drøftinger av årsmelding, regnskap og selskapets utvikling. Regionutvalgene velger ledelse og valgkomité for regionen, samt regionens utsendinger til årsmøtet i Nortura SA.

Årsmøtet er foretakets øverste organ og består av 80 medlemsvalgte utsendinger pluss styret, ordfører og varaordfører. I tillegg møter ansattvalgte utsendinger i henhold til avtale mellom foretaket og de ansattes organisasjoner. Årsmøtet velger ordfører for årsmøtet, medlemsvalgte styremedlemmer, valgkomité og kontrollkomité. Årsmøtet fastsetter honorarer og godtgjørelser for tillitsvalgte på bakgrunn av innstilling fra valgkomiteen.

Oversikt over ytelser til konsernledelse og ledende tillitsvalgte gis i noter til årsregnskapet.

Nortura SA baserer sin virksomhet på norsk samvirkelov, de internasjonale samvirkeprinsippene og landbrukets tradisjon. Selskapets etiske retningslinjer forutsetter at alle lover, forskrifter, bransjenormer og god praksis etterleves. Det er etablert regler for styrets arbeidsorden (styreinstruks), fullmaktstrukturer og rapporteringsrutiner. Årsrapporter, delårsrapporter og annen informasjon er tilgjengelig på foretakets hjemmeside. I tillegg sendes jevnlig informasjon elektronisk til alle tillitsvalgte.

Årsmøtet behandler styrets årsmelding og regnskap og vedtar disponering av årsresultatet. Rammene for dette defineres av vedtektenes § 23.

Medlemmene i Nortura SA har like rettigheter og plikter. Medlemskapet i Nortura SA er knyttet til fullt innbetalt andelsinnskudd, at foretaket som er medlem har hatt leveranse til Nortura ett av de to siste regnskapsår og at den vedtektsfestede leveringsplikten er oppfylt.

Styret har rutiner for evaluering av eget arbeid og kompetanse.

Revisjons- og risikoutvalget er et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret i Nortura SA, med formål å føre uavhengig kontroll med selskapets finansielle rapportering og kontrollsystemer. Hvert tertial gjennomgår revisjons- og risikoutvalget virksomhetens viktigste risikoområder og internkontroll. Ved behov kan slike gjennomganger foretas hyppigere. God kommunikasjon med eiere og kreditorer ivaretas gjennom års- og delårsrapportering. Nortura sine hjemmesider er vår hovedkanal til investorer, kunder og medlemmer.

Revisor fremlegger hvert år hovedtrekkene i en plan for gjennomføring av revisjonsarbeidet for revisjons- og risikoutvalget. Revisor orienterer revisjons- og risikoutvalget og konsernstyret om resultatene fra revisjonen.

Revisjons- og risikoutvalget gir innstilling ved valg av revisor. Revisor deltar i revisjonsutvalgsmøte og konsernstyremøte der årsregnskapet blir gjennomgått. I tillegg har revisor årlig møte med konsernstyret uten at administrasjonen er til stede.

DRIFT OG INDUSTRIELL UTVIKLING

Nortura Produksjon sin oppgave er å levere rett vare med riktig kvalitet til rett tid til lavest mulig kostnad og uten personskader.

Nortura gjennomfører utviklingsprogrammet «Smart Industri» i samarbeid og med støtte fra blant annet Sintef. Krav til kontinuerlig forbedring av alle arbeidsprosesser er godt forankret ved anleggene og det er sterkt eierskap for å oppnå målene som er satt. Ledere og medarbeidere står sammen om å levere gode resultater innen HMS, kvalitet, leveringssikkerhet, forbedringstakt og økonomi. I 2020 er det lagt vekt på økt opplæring, bredere involvering og tydelig systematikk for å drive forbedringsarbeidet framover. Forbedringsarbeidet er en forutsetning for å lykkes i en bransje med svært lave marginer og med høy kompleksitet. Det er gjennom året lagt grunnlag for å ta i bruk LEAN (kontinuerlig forbedring) i større deler av Norturas

verdikjede. Dette arbeidet fortsetter i 2021.

Det er i 2020 tatt i bruk nye linjer og automatiseringsgraden er økt flere steder. Alle prosesser går systematisk igjennom for å stabilisere produksjonen og redusere alle former for svinn. En større andel av investeringene har i år gått til automatisering.

De første fasene i implementeringen av ny industristruktur er igangsatt og målet er en fremtidsrettet og effektiv industristruktur. Gjennom året ble det gjort et grundig arbeid med å forankre Norturas industriutviklingsplan. Det er vedtatt å samle skjæring av storfe på færre steder, som gjør det mulig å foreta investeringer for å øke effektiviteten og svare ut kravene som stilles i markedet. Dette gir igjen bedre kapasitetsutnyttelse av utstyret, samtidig som medarbeidere får en mer forutsigbar arbeidsdag. På Nortura Rudshøgda har det blitt gjennomført utvidelse av storfefjøs, samt forbedret slakte- og skjærepesess for å håndtere et større volum av storfe. I tillegg er det vedtatt å samle skjæring av storfe på færre steder.

Å gjøre nødvendige og omfattende endringer i industristruktur er krevende for både medarbeidere og eiere. Omstillinger medfører i mange tilfeller overtallighet. Nortura følger gode og innarbeidede omstillingsrutiner. Erfaringen fra tidligere omstillingsprosesser viser at ni av ti ansatte får nye jobber i eller utenfor Nortura i omstillingstiden. I forbindelse med nedleggelsen av slakte- og skjærevirksomheten på Otta, har vi hatt et godt samarbeid med tillitsvalgte og medarbeidere. Av de 63 medarbeiderne som ble berørt, er nå over 50 personer over i nytt arbeid.

Nortura har etablert ny virksomhet på Otta gjennom etableringen av Rondane Produksjon som skal produsere frysetørrede produkter, blant annet for Gilde Turmat.

Nortura Steinkjer har i 2020 investert i ny slakteprosess for gris og eggpakkeriet på Heimdal har tatt i bruk ny pakkemaskin. Det er iverksatt investeringer og bygging med sikte på å øke kapasiteten på slakting og

skjæring av storfe på Rudshøgda. Slakting og skjæring av alle dyreslag ved anlegget på Otta er flyttet til Rudshøgda. Byggingen av nytt fjøs og oppgradering av linjer er igangsatt med en investeringsramme på om lag 80 millioner kroner.

Det er i tillegg foretatt større og mindre investeringer på alle anlegg. Koronasituasjonen har imidlertid gjort det krevende å få gjennomført enkelte nødvendige vedlikeholdsinvesteringer. Det industrielle utstyret blir stort sett produsert i utlandet, og det har i enkelte tilfeller ikke vært mulig for utenlandsk servicepersonell å reise inn i Norge.

Klimaavtrykket fra Norturas fabrikk er redusert gjennom målrettede investeringer og økt innsats for å nå målene innen bærekraft.

Industriell beredskap, sårbarhetsvurdering,

trening og håndtering av alle typer uønskede hendelser er svært viktig i Nortura. Det er gjennom året gjennomført risikovurderinger og tiltak rundt blant annet brannsikring. Med en strammere industristruktur er det helt nødvendig å legge ned en større innsats i alt av forebyggende arbeid for å unngå langvarig driftsstans. Arbeidet med beredskapsplaner er forsterket, og det legges hele tiden vekt på å ha et velfungerende og trent industrivern på anleggene.

Nortura har et mål om null personskader. Nortura ønsker og jobber for at alle skal komme trygt hjem fra jobben hver dag. Antall personskader har gått ned med 20 prosent det siste året. HMS og kvalitet er grunnplanken i Nortura Produksjon og arbeidet har høyeste prioritet. Gjennom året er arbeidet med å forstå og håndtere de bakenforliggende årsakene til uønskede hendelser forbedret ytterligere. Dette har både ført til færre kvalitetsfeil og færre skader.

Implementeringen av nytt virksomhetsstyringssystem (SAP) ved 12 fabrikker i 2020 har gått bra. Store og komplekse anlegg har tatt i bruk systemet. Det gjenstår å ta i bruk systemet ved tre anlegg, og dette vil skjer i begynnelsen av 2021. Samhandling, kompetanse, grundighet og svært hardt arbeid har gjort at vi har lykkes godt. Det gjenstår en del arbeid med å stabilisere og forbedre systemet, og bli gode brukere slik at dette blir et godt verktøy for styring, forbedring, digitalisering og samhandling gjennom hele verdikjeden fra bås til bord.

Situasjonen knyttet til korona har preget alle. Raske endringer og uforutsigbare signaler fra markedet, parallelt med økte beredskaps- og sikkerhetstiltak i produksjon, har krevd stor fleksibilitet og stå på-vilje fra alle medarbeidere. Situasjonen skapte også økt bevissthet og stolthet om at Nortura er en samfunnskritisk bedrift som har det viktige oppdraget med å sikre trygg og god forsyning av kjøtt og egg til Norges befolkning

Nortura har hatt medarbeidere på enkeltanlegg som har blitt smittet av koronaviruset. Dette har medført at flere nærkontakter har blitt satt i karantene. De siste tre månedene av året var i perioder krevende, men tett samhandling i verdikjeden og gode beredskapstiltak gjorde at situasjonen ble håndtert godt og uten vesentlige leveranseavvik.

Pandemi-beredskapen opprettholdes på samme nivå frem til smittesituasjonen er under kontroll. Alle tiltak fra 2020 opprettholdes og videreutvikles utover i 2021.

Egg og rugerier

Verdikjeden for egg har i 2020 har vært preget av overskudd i primærproduksjonen og en omfattende regulering i form av førtidsslakting og produksjon av miljøfôr. Det er økt fokus på dyrevelferd og det er innført trivselstiltak i primærproduksjonen. Omstillingen fra miljøinnredning til frittgående besetninger nærmer seg fullført, og salgskanalen for miljøegg har blitt ytterligere smalere i løpet av året. Industrielt har utvidelse av eggpakkeriet på Heimdal med økt kjølt areal og ny teknologi vært prioritert.

Som følge av koronasituasjonen har det industrielt blitt produsert en betydelig økt mengde forbrukerpakker til dagligvare, og vesentlig lavere volum til proff-markedet.

Rugeriene la om til SAP i starten av året og overgangen gikk meget bra takket være gode forberedelser.

For 2020 har det faktiske markedsbehovet for daggamle kyllinger vært lavere enn innleverte prognoser samtidig som avdrått per rugeegg har økt. Dette medførte et

Totalmarked tall på nasjonalt nivå 2020

	Produksjon		Import- kvoter	Engrossalg		Balanse	Annen import
	Tonn	Indeks		Tonn	Indeks		
Storfe/kalv	85 000	98	8 800	104 600	105	-10 800	9 100
Lam	19 450	101	298	20 750	114	-1 000	
Sau	4 750	106		4 750	78	0	
Gris	131 400	100	2 000	139 300	105	-5 900	4 900
Egg	65 700	100	459	65 500	99	+700	

reguleringsbehov på rugeegg sommer og høst 2020. Økt salg av kylling har mot slutten av året gitt balanse i rugeeggtilførselen.

Rugeridriften har vært stabil og god til tross for koronasituasjonen, og det er positive tilbakemeldinger på kvaliteten for daggamle kyllinger. Det er gjennom året samhandlet med produsentene og de andre aktørene i bransjen om et dyrevelferdsprogram for foreldredyr som starter januar 2021.

TOTALMARKEDET

Ved inngangen til 2020 var det god balanse for gris, liten underdekning av storfe og for mye lam og egg. Men totalmarkedet for kjøtt og egg ble i 2020 preget av økt etterspørsel som følge av tiltak for å redusere smitte av koronaviruset. Salget av storfe, lam, gris og egg var lavt de første månedene av 2020, men økte betydelig etter mars. Årsaken til økningen i salget er bortfall av grensehandel og at vi har vært flere mennesker i Norge fordi nordmenn ikke har vært på reise. Totalt sett ser vi en økning i salget av helt slakt i forhold til 2019 for storfe og gris på om lag fem prosent og for lam med om lag 14 prosent.

Koronapandemien og stengte grenser har ført til underdekning av enkelte råvarer, særlig mot slutten av året. Situasjonen ble håndtert på normal måte ved at underdekningen ble kompensert med import.

Markedsbalansen for gris var ved inngangen til 2020 god, og underskuddet skyldes kun

bortfall av grensehandel. Målprisen ble økt med 1,46 kr/kg som Nortura vil ta ut for målprisåret.

For storfe viste markedsbalansen i begynnelsen av 2020 en underdekning på ca. 3 000 tonn, hensyntatt reguleringslager og importkvoter. Nortura har økt prisen på storfe i 2. halvår 2020 med 1,60 kr/kg og for 1. halvår 2021 med 1,50 kr/kg.

Det har vært overproduksjon av sau og lam de siste årene og det har vært nødvendig å bruke pris aktivt for å stimulere salget av sau og lam. Balansen for sau er nå god og prisen er blitt økt igjennom 2020. For lam er det fortsatt en litt krevende markedsituasjon, men salget i 2020 ble bedre enn forventet. Engrosprisen på lam ble økt med 0,30 kr/kg. Det er ved utgangen av 2020 om lag 1 900 tonn med lam på reguleringslager og dermed ikke rom for økning av produksjonen i 2021.

Det var fortsatt overproduksjon av egg i 2020, men det ble i perioder mindre førtidsslakting enn planlagt som følge av økt behov for egg i Norge. Omsetningsrådet hadde gitt en ramme for førtidsslakting på inntil 1 000 tonn og det ble tatt ut 779 tonn egg ved førtidsslakting. Det ble likevel nødvendig å omdisponere 677 tonn egg til miljøfôr. Ved inngangen til 2020 ble det som følge av store avbestillinger i slutten av 2019 mye gamle egg på lager. Det ble nødvendig å omdisponere 400 tonn egg. Salget i 2020 har vært varierende med bakgrunn i tiltak som er innført, og det ble derfor nødvendig å omdisponere 277 tonn egg. Alternativet ville

vært å hatt høyere førtidsslakting, men dette kunne fort resultert i underdekning av norske egg hvis salget hadde holdt seg stabilt høyt.

Prisuttaket i 2020 treffer godt for egg og gris. For storfe ble prisuttaket litt lavere enn engrosprisen. For lam ble prisuttaket lavere enn planlagt på grunn av noe senere slakting og dermed lavere kvantum i ukene med høyest pris.

I 2021 vil vi fortsatt se effekter av stengte grenser og lite reising, men salget i Norge vil mest sannsynlig normaliseres så snart grensene mot Sverige åpnes opp og nordmenn ferierer mer utenlands. Det er derfor ikke rom for produksjonsøkninger for sau, gris eller egg. For storfe har videre utvikling i melkesektoren stor betydning, men Nortura mener at det er rom for en svak vekst i antall ammekyr.

Nasjonal kjøttproduksjon

For storfe er tilførselene redusert med om lag 1 800 tonn, som skyldes færre melkekyr til slakt som følge av økt melkebehov.

Det var i 2020 god tilgang på ferske lam, slik at det var god markedsdekning gjennom hele sesongen. På landsbasis ble det slaktet om lag 6 000 flere lam enn året før, og slaktevektene økte med om lag

0,2 kg. Tilførselene av sau økte med 10 000 fra en relativt lav slakting i 2019. I alt økte tilførselene av sau og lam med om lag 450 tonn i 2020. Gjennomsnittsvekten av lam hos Nortura var om lag 0,8 kg høyere enn i 2019 og kvaliteten var høy.

Det ble slaktet om lag tre prosent færre griser i 2020 sammenlignet med året før, men slaktevektene økte i løpet av året. Det ble derfor bare en mindre nedgang i kvantum.

Tilførselene av egg til pakkeriene i landet ble om lag uendret fra 2019. For kylling og kalkun styres tilførselene av markedsadgangen, og forbruket har økt i 2020.

TILFØRSLER TIL NORTURA

For storfe er tilførselene redusert med om lag 2 300 tonn, dette skyldes slakting av færre dyr, som en konsekvens av kraftig nedgang i slakting av melkeku som følge av koronasituasjonen.

For lam var det i 2020 god tilgang på ferske lam, slik at det var god markedsdekning igjennom hele sesongen. Nortura slaktet færre antall lam sammenlignet med året før og har en reduksjon i markedsandel i tilførselsmarkedet i henholdsvis Viken og Innlandet som følge av endringsprosesser knyttet til organisering av transport og anleggsstruktur. Gjennomsnittsvekten var om lag 0,8 kg høyere enn i 2019 og kvaliteten på lam høy. Tonnasjen gikk totalt ned med omtrent 290 tonn.

Nortura har slaktet færre antall slaktegriser i 2020 sammenlignet med året før, i stor grad som følge av premiert purkeutslakting i 2019 og nedgang i markedsandel i 1. halvår 2020. Gjennomsnittsvekten på slaktegris har økt, det er god balanse mellom tilgjengelig smågris og slaktegris plasser i de fleste områder og slakting av gris under 40 kg er redusert til et minimum. Totalt har Nortura slaktet ca. 1 850 tonn mindre gris i 2020 enn året før. Både på storfe og gris er markedsposisjonen i tilførselsmarkedet styrket i 2. halvår.

Skjæring tonn	2020	2019
Gris	57 169	60 448
Storfe/kalv	35 384	36 039
Småfe	9 854	10 171

Tilførsel tonn	2020	2019
Gris	78 525	80 374
Storfe/kalv	59 505	61 810
Småfe	15 911	16 204
Egg	46 612	46 967
Kylling	46 736	48 404
Kalkun/gourmethøne	8 654	7 559

Avregnet tilførsel av egg var noe lavere sammenliknet med 2019, ca. 350 tonn, men er også i 2020 påvirket av førtidsslaktning og overskudd i primærproduksjonen. Redusert eksport av bearbeidede eggprodukter er bakgrunnen for lavere tilførselsvolum inn til pakkeriene. Høyt salg i dagligvare har bidratt til økt salg av egg fra frittgående høner. Som følge av koronapandemien og betydelig redusert salg i storkjøkkenmarkedet har det blitt betydelig mindre salg av egg fra høner i miljøinnredning, etterspørselen etter egg fra miljøinnredning faller betydelig også i industrimarkedet og utgjør en stadig mindre andel. Det er fortsatt nødvendig å øke andelen egg fra frittgående høner og omstillingen forsetter inn i 2021. I 2020 har det i tillegg til førtidsslaktning blitt levert egg til miljøfør.

For kylling og kalkun styres tilførselene av markedsadgangen. Innveide volum på årnivå vil derfor kunne være påvirket av lageroppbygginger tidligere år og behov for å realisere lagre. I Nortura har tilførselene av kylling i 2020 målt mot 2019, blitt redusert med ca. 1 700 tonn for å kunne realisere et for høyt lager inn i året. For kalkun er tilførselene i 2020 økt med litt over 490 tonn målt mot 2019. Totalt for Norge er innveid volum kylling per oktober 20 noe under 1 200 tonn lavere enn samme tid i 2019.

Nye medlemmer

Arbeidet med å øke Nortura sin andel av tilførselene har høyeste prioritet i et marked preget av sterk konkurranse. Det er høy oppmerksomhet rundt arbeidet med å øke antall medlemmer og beholde de eksisterende i hele organisasjonen. Norturas markedsandeler hadde en fallende utvikling i første halvår og en stabilisering og økning mot slutten av andre halvår.

SLUTTMARKEDET

Dagligvare MARKEDET

Dagligvaremarkedet har hatt en meget stor økning (+16 prosent pr. tredje kvartal) i 2020 på grunn av bortfall av grensehandel og sterke restriksjoner i serveringsmarkedet som følge av koronasituasjonen. I tillegg

har det vært kraftig økning i netthandel av dagligvarer. Norturas kategorier, kjøttvarer og egg, har vokst enda mer enn totalmarkedet (+18,3 prosent pr. uke 52, kilde Nielsen). Salgsveksten har til tider medført leveringsproblemer både for norsk storfe- og svinekjøtt. Over flere år har kjedenes egne merkevarer tatt plass og salg fra leverandørenes merkevarer i butikk, og denne utviklingen fortsatte i 2020 både i dagligvare totalt og innen kjøttvarer og egg.

GILDE – RØDT KJØTT

Gilde har, til tross for lavere synlighet i butikk og redusert markedsandel de siste årene, fortsatt en meget sterk posisjon hos forbrukerne. Hele 56 prosent av forbrukerne hadde Gilde som sitt favorittmerke for kjøtt og kjøttvarer 4. kvartal 2020, +1 prosentpoeng fra samme periode 2019 (kilde: Ipsos MMI). Og koblingen til ønskede assosiasjoner som trygt, ansvarlig norsk matproduksjon, god dyrevelferd og høy kvalitet har styrket seg betydelig i 2020.

Pandemien har bidratt til å bevisstgjøre enda flere på viktigheten av å kjøpe norsk mat, produsert i Norge av norske bønder. Kjøp av norske varer er knyttet til hensyn til helse (antibiotikabruk) og bærekraft, og enda mer for å støtte opp under norske arbeidsplasser og norske lokalsamfunn. Her ligger det en

Utvikling markedsandeler* Gilde 2020

Varegruppe	Markedsandel %	Endring %
Pølser	59,1	-1,7
Ferskt kjøttpålegg	44,3	-1,4
Bacon	42,6	-0,2
Fersk postei	31,1	-2,4
Ferskt bearbeidet kjøtt	28,5	-3,4
Dypfryst bearbeidet kjøtt	28,5	+3,5
Spekepølse	22,6	+0,8
Ferskt rent kjøtt	16,7	-1,7
Spekemat	14,9	-0,4
Ferske deiger/farser	14,0	+0,1

*) markedsandelene er uttrykt i omsetningsverdi

stor mulighet for Gilde i tiden fremover. Gilde er den norske bonden, og det har betydning for hvilket merke du velger i butikken.

På slutten av året inngikk Nortura en avtale med NorgesGruppen om økt tilgjengelighet for Gilde-produkter i landets største dagligvarekjede. Avtalen gjelder kjøttdeig, karbonadedeig og biffer, og innebærer at Gilde øker sin totale markedsandel fra om lag 24 prosent til 28 prosent i Norge.

PRIOR – HVITT KJØTT OG EGG

Prior er Norges klart mest foretrukne merke både for egg (56 prosent forbrukerpreferanse) og kylling-/kalkunkjøtt (52 prosent forbrukerpreferanse) i følge undersøkelser fra Ipsos MMI 4. kvartal 2020. Solvinge har gjennomført en omfattende dyrevelferdskampanje i 2020 og styrket forbrukerpreferansen noe. Priors forbrukerpreferanse på 52 prosent er langt sterkere enn for Solvinge som ligger på 12 prosent.

Stadig flere har Prior som sitt favorittmerke også for kjøttvarer generelt, noe som henger sammen med at hvitt kjøtt har blitt mer populært. Mange har nå oppdaget at det finnes fullgode hvitt kjøtt-alternativer på bearbejdede kjøttprodukter som pølser og kjøttpålegg, men det er fortsatt et stort vekstpotensial for Prior her.

Prior har det siste året særlig styrket assosiasjonene på verdier som god

dyrevelferd, bærekraft, trygt, ansvarlig norsk matproduksjon og god smak. Sunnhet vil være viktig for Prior også fremover, men på bearbejdede produkter har Prior i året som har gått begynt å fokusere mer på den gode smaken. Den voksende bærekrafttrends har medført at folk flest, og særlig de yngre, stiller sterkere etiske krav til leverandørene av produktene de konsumerer. Prior skal fremover ta en tydeligere posisjon som et ansvarlig og bærekraftig merke som jobber for å skape gode løsninger i hele verdikjeden.

LANGTIDSHOLDBARE PRODUKTER

I 2020 har Norturas langtidsholdbare produkter endret emballasje fra metallbokser til kartong. Dette har medført en reduksjon av CO₂-utslipp på nærmere 600 tonn, eller 80 prosent. Lanseringen har blitt meget godt mottatt av både dagligvarekjedene og forbrukerne. I 2021 skal sortimentet av langtidsholdbare produkter utvikles ytterligere med gode måltidsløsninger for ulike situasjoner – både til lunsj og middag, hjemme eller på tur.

Nortura har videreført en andel av komplikasjonskostnadene som oppstår som følge av koronasituasjonen. Dette prinsippet vil bli fulgt i det videre, avhengig av hvordan pandemien utvikler seg i 2021 og årene etter det.

Nortura PROFF

Nortura PROFF startet året med en god salgsutvikling, men ble hardt rammet da serveringsmarkedet stengte ned 12. mars på grunn av koronapandemien. Hotell, kantiner og restauranter er de segmentene som har vært hardest rammet. Salg på nett har hatt en formidabel vekst, og bensinstasjonsmarkedet har hatt et godt år.

I en periode bidro de ansatte i PROFF med kapasitet på fabrikkene for å hjelpe til med å dekke opp den økte etterspørselen i dagligvaremarkedet. I juni ble alle ansatte hentet «hjem» for å rigge PROFF til å bygge markedet tilbake. Det er arbeidet med å hjelpe eksisterende kunder, vinne flere nye kunder og bidra til bedre leveringsgrad.

Nortura PROFF har vært offensive i et vanskelig år og søkt etter muligheter. Et eksempel er at de fikk etablert netthandel på

Utvikling markedsandeler* Prior 2020

Varegruppe	Markedsandel %	Endring %
Egg	44,6	-1,6
Fersk fjærkre	24,7	+1,2
Ferskt kjøttpålegg	9,7	0
Pølser	9,3	-0,1
Ferskt bearbejdet kjøtt	5,2	+0,7
Fersk postei	1,8	+0,1
Bacon	1,8	+0,2
Ferske deiger/farser	1,4	+0,2

*) markedsandelene er uttrykt i omsetningsverdi

slutten av året for å selge unna pinnekjøtt som var tiltenkt et marked som måtte stenge ned på nytt i november/desember. Dette er en spennende løsning som har gitt mye læring som det kan bygges videre på i årene som kommer.

NÆRINGS- OG HANDELSPOLITIKK

Nortura ivaretar to interesser og oppgaver på det nærings- og handelspolitiske området. Som markedsregulator for egg og kjøtt utfører selskapet balanseringsoppdraget på vegne av Stortinget og avtalepartene i jordbruket. Nortura er samtidig en industribedrift som må ivareta kommersielle interesser på det politiske og regulatoriske området.

Nortura har en god og konstruktiv dialog med folkevalgte, relevante departementer, direktorater og organisasjoner.

Nortura er en av bedriftene i Norge som ble fremhevet som en virksomhet med en særlig samfunnskritisk funksjon i forbindelse med den pågående pandemien. I denne forbindelse har et bredt antall representanter for Nortura deltatt i en rekke offentlige råd og samarbeidsutvalg for å sikre trygg og stabil matforsyning gjennom pandemien.

Våren 2020 ble «lov om god handelsskikk i dagligvarekjeden» (Prop. 33 L) behandlet og vedtatt av Stortinget. Vi har i flere år arbeidet for innføringen av en slik lov for å sikre gode og rettferdige konkurransevilkår i verdikjeden for mat og er tilfredse med at en slik lov endelig er vedtatt.

Som en oppfølging til dette arbeidet la Regjeringen fram Meld. St 27 (2019-2020) «Daglegvare og konkurranse». Hensikten med meldingen er å styrke konkurransen i dagligvaresektoren. Meldingen kommer som en forlengelse av lov om god handelsskikk, men vurderer tiltak knyttet til de grunnleggende strukturene for å bedre konkurransen og senke etableringsbarrierene. Næringskomiteen hadde ved utgangen av 2020 ennå ikke avgitt sin innstilling, og Nortura forventer at Stortinget behandler meldingen våren 2021.

Høsten/vinteren 2019 la Regjeringen fram forslag til en ny rammeforskrift som ville innebære vesentlige endringer i markedsregulators forpliktelser ved at det blant annet ble foreslått dobbel mottaksplikt på kjøtt. Nortura arbeidet gjennom hele 2020 med denne forskriften for å belyse at konsekvensene av en slik ordning ville være alvorlig for markedsregulator, og at en dobbel mottaksplikt i realiteten medførte risikoavlastning for industrien som ville stride mot intensjonene med ordningen.

Vi er tilfreds med at Regjeringen valgte å lytte til landbrukets innspill. Forslaget om dobbel mottaksplikt ble avvist av Regjeringen vinteren 2020 med henvisning til at en slik ordning ville svekke markedsregulators evne til å ivareta samfunnsoppdraget.

Norge har gjennom 2020 vært i handelspolitiske samtaler med Storbritannia med mål om å fremforhandle en frihandelsavtale etter Brexit. Regjeringen har en målsetting om en hurtig forhandlingsprosess for å sikre landets offensive eksportinteressser. Det er ventet en ferdigforhandlet avtale i løpet av første halvår 2021. I forhandlingene har Norge blitt utfordret på jordbruk, blant annet med krav om økte kvoter for små- og storfekjøtt.

Norge forhandler videre med Kina om en frihandelsavtale. Forhandlingene har, med pauser, pågått siden 2008. Det er ikke ventet offensive kvotekrav på egg og kjøtt fra kinesernes side. Nortura forventer at forhandlingene sluttføres første halvår 2021.

Det ble gjennomført avkortede og forenklete jordbruksforhandlinger i 2020 på grunn av smittevern hensyn i forbindelse med koronaviruset. Nortura har, i kraft av markedsregulator, en rådgivende rolle i forkant og under forhandlingene. Nortura fikk gjennomslag for sin anbefaling om økt målpris på svin.

Matforsyning under koronapandemien

Nortura har som matprodusent et medansvar for å opprettholde produksjonen av kjøtt og egg under pandemien. Nortura ble allerede i mars utpekt som en samfunnskritisk virksomhet, og fikk en

rekke særlige oppgaver som følge av det. Dette innebærer at vi skal sørge for at Norge er selvforsynt med prioriterte egg- og kjøttråvarer og at vi har et landbruk i hele landet.

Nortura innførte i mars en rekke forebyggende tiltak for å hindre at vi havner i en situasjon som kan gå ut over vår forsyningskapasitet. Nortura har gjennom hele pandemien samarbeidet med Regjeringen, myndigheter, dagligvarehandelen og egg- og kjøttbransjen for å sikre trygg og forutsigbar matforsyning til forbrukerne.

Koronapandemien har også krevd betydelig beredskapsinnsats. Konsernet etablerte beredskap allerede i februar 2020. Gjennom året har det vært løpende håndtering av utfordringene som har fulgt med pandemien. Samhandling på tvers av konsernområder gjennom sentral beredskapsgruppe, samt samspill med NHO og helsemyndigheter, har vært viktig.

Smitteverntiltakene har vært justert gjennom året i tråd med smittesituasjonen. Tiltakene og tilpasningene har vært krevende både menneskelig og kostnadmessig, men ansatte og bønder har gjennom hele pandemien stått på og sikret egg- og kjøttforsyningen til kunder og forbrukere.

Nortura har videreført ekstraordinære kostnader som følge av korona i verdikjeden.

JURIDISKE PROSESSER

Nortura har ingen pågående rettsprosesser. I forlengelsen av en korrupsjonssak der en tidligere Nortura-ansatt, en sentral ansatt i selskapet Foods AS og selskapet Foods AS ble straffedømt (dommene er anket), har Nortura avsluttet kundeforholdet til Foods AS med virkning fra 1. januar 2021. Foods AS har på dette grunnlag varslet søksmål mot Nortura, med krav om at Nortura opprettholder leveranser og/eller erstatter eventuelle tap selskapet lider ved uteblitte leveranser.

BÆREKRAFT

Bærekraft er en del av Norturas DNA og er fullstendig integrert i vår konsernstrategi, forretningsmodell og i måten vi driver vår virksomhet. Derfor har vi satt oss en ambisiøs målsetning om å bli en av Norges mest bærekraftige matprodusenter innen 2030. Vi forstår at å levere på bærekraft er en forutsetning for vår eksistens, lønnsomhet og konkurransekraft i årene som kommer.

For å sikre at vi bidrar til en bærekraftig utvikling, bruker vi FNs bærekraftsmål som ramme for arbeidet vi gjør. Det betyr at vi skal jobbe for god dyrehelse, gode rutiner for dyrevelferd, anstendige arbeidsforhold, utnyttelse av norske (beite)ressurser, utnyttelse av hele dyreskrotten, trygg mat, sunn verdiskaping og lønnsomhet fra bonde til forbruker og bedre påvirkning på klima og miljø.

Vi tar ansvar for vårt fotavtrykk gjennom hele verdikjeden – fra jord til bord – og gjennomfører mange tiltak for å kontinuerlig forbedre vår produksjon ute på gårdene, på anleggene, i transporten og de produktene vi leverer til forbruker. Vi investerer også betydelige ressurser i forskning og innovasjon for å utvikle nye bærekraftige løsninger, og for å sikre at Nortura leverer på fremtidens krav og forventinger fra samfunnet.

I 2020 har vi styrket vår satsing på bærekraft betydelig. Med ny leder for bærekraft på plass har vi startet arbeidet med å utvikle vår første bærekraftstrategi basert på bred konsultasjon med interessenter, som vil lanseres i 2021. Vi har også startet arbeidet med å forbedre vår rapportering til interessenter slik at den informasjonen vi skal presentere i årene som kommer er relevant og troverdig.

DYREHELSE, DYREVELFERD, BEREDSKAP OG MATPOLITIKK

Norske matproduserende husdyr har en unik god helsestatus. Statistikk viser at Norge er blant landene i verden som bruker minst antibiotika til matproduserende dyr.

I 2020 ble høypatogen fugleinfluensa påvist for første gang i Norge. Sør-Norge var ved utgangen av 2020 definert som høyrisikoområde etter flere tilfeller av smitte hos villfugl. Smitten ble også funnet hos tamfugl i et parkområde på Nærbø i Rogaland.

Det er forventet høy risiko for fugleinfluensa ut i 2021. Ved påvisning av høypatogen fugleinfluensa kan myndighetene innføre strenge begrensninger på transport og aktivitet knyttet til fjørfe og fjørfeprodukter. Nortura har hatt et høyt beredskapsnivå rundt saken og har fulgt opp fjørfeprodusentene med råd og informasjon om hvordan de kan styrke smittevernet.

Dyrevelferd

Regelverket for dyrevelferd gir grunnlaget for dyreholdet i Norge. Bransjebaserte dyrevelferdsprogrammer bygger på kravene i regelverket, men krever i

tillegg veterinærbesøk og økonomisk trekk ved manglende deltakelse eller oppfølging. Nortura har vært pådriver for dyrevelferdsprogrammene. Dyrevelferdsprogram for slaktekylling, kalkun, verpehøns og svin har eksistert i flere år. Fra 2021 trer dyrevelferdsprogram for foreldredyr til slaktekylling og kalkun i kraft. Det utvikles nå også dyrevelferdsprogram for storfe og småfe.

Nortura følger opp informasjon som kan indikere mulig mangelfull dyrevelferd hos leverandører. Rådgivere vil da bidra med rådgiving slik at dyrevelferdskrav etterleves. Dersom tiltak ikke følges opp innen fristene, stoppes formidling av livdyr til besetningen og Mattilsynet og Matmerk (KSL) varsles. Oppfølging via Matmerk kan føre til trekk i avregningsprisen og det vil ikke kunne leveres til Norturas merkevarer.

For å utvikle dyrevelferden deltar Nortura i forskningsprosjekter. Hanngris kastreres for å unngå rånesmak. Nortura startet i 2020 opp forskningsprosjektet «Boars 4 all» med mål å gjøre det mulig med hanngrisproduksjon uten utfordringene med rånesmak. Dersom dette lykkes, vil man kunne gå bort fra kastrering av hanngris. I samarbeid med NMBU er det i 2020 utviklet en velferdsprotokoll til bruk i slaktegrisbesetninger. Gjennom besøk i over 80 slaktegrisbesetninger har data blitt registrert. Dataene skal analyseres og brukes i rådgivning om slaktegrisvelferd. På fjørfe deltar Nortura i forskningsprosjekter om velferd for verpehøns og velferd for foreldredyr til slaktekylling.

Nortura Samvirkekylling leverer både standard og saktevoksende kylling. På parametrene dødelighet og tråputescore, er Norturas tall for standard kylling sammenfallende med moderat saktevoksende kylling. Moderat saktevoksende kyllinger har imidlertid noe lavere risiko for helseutfordringer knyttet til rask vekst, som hjertesvikt. Forskjellen utgjør om lag fire promille.

Selv om hold av verpehøns i miljøinnredningssystemer er tillatt på linje med frittgående systemer, ønsker forbrukerne egg fra frittgående

høner. Ved utgangen av 2020 var 94 prosent av Norturas tilførsler av egg fra frittgående høner og 6 prosent fra høner i miljøinnredning

Etisk Regnskap og transport

Norturas ivaretagelse av dyrevelferden under opplasting på gård, inntransport og slakting er underlagt revisjonsordningen «Etisk Regnskap». Målet er at alle slaktelinjer minst skal oppnå karakteren B. «Etisk regnskap» ble fra 2020 justert med skjerpede krav til karaktersettingen og innføring av «knock out»-punkt. Avvik på «knock out»-punkt innebærer at anlegget automatisk får karakteren D, selv om anlegget har toppscore på øvrige punkter. Fra 2020 er det også tatt inn vurderingsområder knyttet til forhold på gård og oppfølging av avvik overfor bonden. Ved utgangen av 2020 hadde 26 prosent av Norturas slaktelinjer karakter A og 67 prosent B. To anlegg (sju prosent) fikk D etter utslag på «knock out»-punkt grunnet forhold omkring håndtering på gård, samt oppstillingsforhold på det ene anlegget.

I tillegg til «Etisk Regnskap» har DNV-GL i 2020 revidert Norturas oppfølging av egne dyrevelferdsrutiner.

Transporttidene for inntransport til slakteri i 2020 vises i tabellen under. Grunnet omlegging til nytt datasystem, har det vært feil ved registreringsgrunnlaget for døde og avlivede dyr under transport og oppstalling. Det rapporteres derfor ikke transportdødelighet for firbeinte dyr i 2020. Transportdødeligheten var 0,068 prosent for slaktekylling og 0,026 prosent for kalkun.

Mattrygghet

Norturas fabrikker blir revidert og sertifisert etter mattrygghetsstandarden BRC. I 2020 hadde Nortura én tilbakekallings sak grunnet mattrygghet. Forsendelsen av en trikin-prøve var kommet på avveie og som følge av dette måtte flere svinekjøttprodukter tilbakekalles. Det er ikke rapportert om sykdom hos forbrukere som følge av saken. Rutinen med sending av trikin-prøve har blitt endret i ettertid.

Dyretransport 2020	Transporterte dyr	Transporttid	Døde %
Gris	923 717	2 t 44 min	
Storfe	195 816	3 t 37 min	
Småfe	769 420	3 t 47 min	
Kylling	34 284 625	2 t 2 min	0,068
Kalkun	987 770	1 t 38 min	0,026

HELSE MILJØ OG SIKKERHET

Koronasituasjonen har stilt store krav til Norturas medarbeidere i 2020. Det er innført strenge smitteverntiltak ved produksjonsanleggene. Medarbeidere har i perioder vært permittert og medarbeidere har over lang tid arbeidet fra hjemmekontor. Samtidig har det vært høyt produksjonstrykk, og det er gjort tilpasninger til raske endringer i etterspørsel i markedet. Dette har satt høye krav til alle i selskapet. Mange har kjent på en stor stolthet av å arbeide i Nortura, og at vi alle er viktige for å kunne levere mat til Norges befolkning. Den stoltheten skal vi ta med oss videre.

Medarbeiderundersøkelse

Det er i 2020 utarbeidet en grundig systematikk for gjennomføring av medarbeiderundersøkelser i Nortura. Gjennom undersøkelsene får Nortura god innsikt i det psykososiale arbeidsmiljøet i konsernet. Gjennom systematisk oppfølging av resultatene og tilhørende tiltak, skal alle ledere og medarbeidere i Nortura aktivt arbeide for å kontinuerlig forbedre det psykososiale arbeidsmiljøet. Slike undersøkelser skal gjennomføres årlig, første gang ved årsskiftet 2020/2021.

Lederutvikling

Flere ledere har i 2020 fått muligheten til å delta på Norturas lederprogram. I tillegg til løpende gjennomføring av basis lederprogram, er det i 2020 også startet opp et lederprogram for høyere ledernivåer. Som følge av Koronasituasjonen, og tilhørende begrensninger til å gjennomføre fysiske samlinger, har det blitt gjennomført digitale ledersamlinger. Disse erfaringene tas med til videreutvikling av lederprogrammet. Det er også gjennomført målrettede informasjonsmøter og ledersamlinger som støtte relatert til fjernledelse og ledelse i usikkerhet som følge av koronasituasjonen. Målet med all ledertrening er å gjøre våre ledere trygge i sin rolle, og sikre at de leder i tråd med våre verdier, lederkrav og retningslinjer.

Systematisk HMS-arbeid

Norturas overordnede mål er å redusere antall personskader gjennom et forsterket systematisk HMS-arbeid og en aktiv

deltakelse i alle ledd i organisasjonen. Det er fire områder som går igjen i årets satsing på HMS:

1. Økt kunnskap om og bruk av HMS-standarder.
2. Toveiskommunikasjon og samarbeid mellom ledelsen, de ansatte og vernetjenesten.
3. HMS som tema i interne nettverk.
4. Gransking av personskader, uønskede hendelser og farlige forhold/atferd, og oppfølging av disse med tiltak som skal hindre gjentakelse.

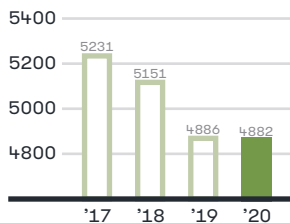
Koronapandemien har påvirket HMS-arbeidet i 2020 ved at enkelte aktiviteter i det systematiske HMS-arbeidet ikke er blitt gjennomført som planlagt, som for eksempel HMS-revisjoner, HMS-grunnkurs og lovpålagte helsekontroller. Det er imidlertid gledelig å konstatere at tilstedeværelsen i 2020 har vært høy, til tross for fravær på grunn av myndighetspålagt isolasjon og karantene, samt oppfordringen om å være hjemme fra arbeid ved symptomer som kan være forårsaket av koronaviruset. Grafene på neste side oppsummerer nøkkeltall for tilstedeværelse, H-verdi og skader med fravær. Antall registrerte uønskede hendelser uten personskade og farlige forhold er på om lag samme nivå i 2020 som i 2019, ca. 3 350 tilfeller.

Det er mottatt varslinger i 2020. Sakene følges opp i tråd med konsernets retningslinjer for varsling. Et godt apparat av tillitsvalgte og verneombud er et viktig bidrag i arbeidet med å få til et godt arbeidsmiljø.

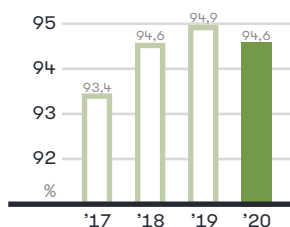
Udekket behov for faglært arbeidskraft

Nortura har et jevnt behov for faglært arbeidskraft og gjør et kontinuerlig arbeid for å rekruttere fagkompetanse til tradisjonelle yrker innenfor kjøttindustrien. Samtidig står industrien overfor flere utfordringer med tanke på en jevn og stor nok rekruttering til egne yrkene fremover. Utfordringene knytter seg særlig til lærlinger fra videregående skole, der rammene for rekruttering er sårbare. Nortura har behov for mye faglært arbeidskraft i årene fremover, og har over lengre tid hatt søkelys på å sikre lærlinger til yrker i selskapet.

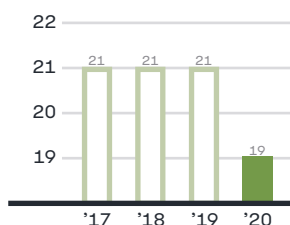
Antall utførte årsverk (uten innleide)

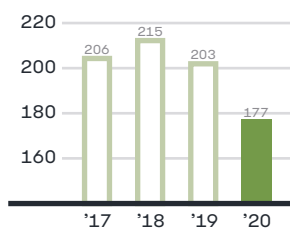
Tilstedeværelse - %

H-verdi

Antall personskader med fravær

Dersom det ikke er nok lærlinger, kan det tas inn ufaglærte som har mulighet til å ta fagbrev. Dette er prosesser som tar lengre tid og krever større grad av opplæring i bedriften. Ufaglærte kan rekrutteres fra NAVs omskoleringsprogrammer. Nortura henvender seg normalt også i stor grad til utenlandsk arbeidskraft, men dette er mer sårbart for pandemier og økonomiske forhold. Språk er også en utfordring. Det arbeides godt med disse temaene lokalt på de ulike anleggene, og ut mot skoler og nærmiljøet. Besøk på Rudshøgda fra administrerende direktør i NHO i august satte økt fokus på temaet.

En bra dag på jobb

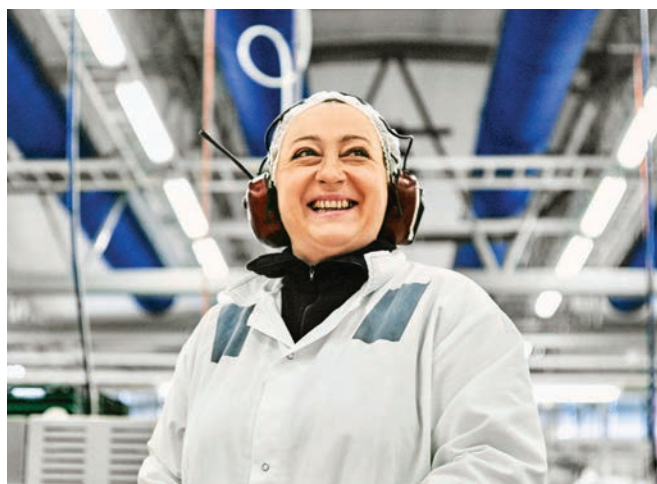
Nortura Steinkjer har i 2020 deltatt som pilot i bransjeprogrammet «En bra dag på jobb – forebyggende arbeidsmiljøarbeid i praksis». Programmet, som er utviklet av Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI), er tilpasset kjøttbransjen og har som mål å gjøre det enklere for bedriften å selv ta tak i relevante arbeidsmiljøutfordringer på arbeidsplassen. Arbeidet har blant annet tatt utgangspunkt i fem korte filmer som beskriver typiske utfordringer i bransjen. Prosjektet, som skal vare ut 2023, har fått gode tilbakemeldinger både fra operatører og fra ledere.

Bedriftshelsetjenesten (BHT)

Nortura har en i en årrekke hatt en modell bestående av egne BHT-medarbeidere (Nortura BHT) og innkjøpte BHT-tjenester fra ulike lokale leverandører. Etter en anbudsprosess besluttet konsernledelsen å videreføre denne delte modellen og med Avonova (tidligere Stamina) som eneste ekstern leverandør av BHT-tjenester. Denne modellen gir Nortura et viktig HMS-faglig fundament og legger samtidig forholdene til rette for en standardisering av BHT-tjenestene i konsernet.

Likestilling og mangfold

Nortura er en multikulturell arbeidsplass med medarbeidere fra om lag 70 ulike nasjoner. Rundt 25 prosent av medarbeiderne har sin opprinnelse fra andre land enn Norge. En rekke initiativer og tiltak er gjennomført lokalt ved de enkelte fabrikker og enheter for å tilpasse arbeidsplassen til medarbeidere med ulik bakgrunn. Nortura legger til rette for at medarbeidere med ulike religiøse

tradisjoner skal få praktisere disse.

Kjønnsfordelingen i konsernet er ca. 34 prosent kvinner og 66 prosent menn. For ledende stillinger er fordelingen ca. 30 prosent kvinner og 70 prosent menn. Konsernledelsen består av 45 prosent kvinner og 55 prosent menn.

Det er tatt ut 1 153 uker foreldrepermisjon for kvinnelige ansatte og 1 104 uker for mannlige ansatte i Nortura SA.

Andel kvinnelige midlertidige ansatte er 37 prosent og for menn 63 prosent av totalt antall midlertidige ansatte på 1 315. Tilsvarende tall for deltidsstillinger er 42 prosent for kvinner og 58 prosent for menn av totalt 1 335 deltidsstillinger.

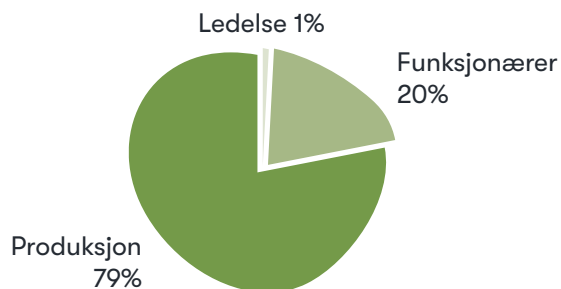
Det vil bli utført en lønnskartlegging i 2021 for å kartlegge forskjeller i lønn mellom kvinner og menn. Tilsvarende kartlegging vil også bli gjort på ufrivillig deltid i konsernet og likestilling generelt.

MILJØ

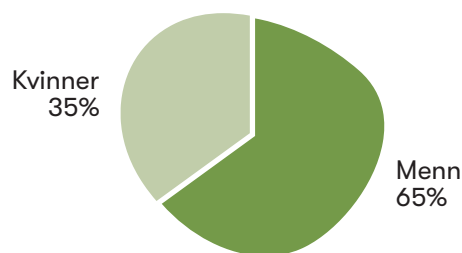
Med bakgrunn i Norturas miljø- og klimapolicy fra 2016, jobber vi kontinuerlig med å finne løsninger som er med på å redusere miljøbelastningen av vår matproduksjon gjennom hele verdikjeden.

I 2017 sluttet Nortura seg til regjeringens bransjeavtale om reduksjon av matsvinn, og

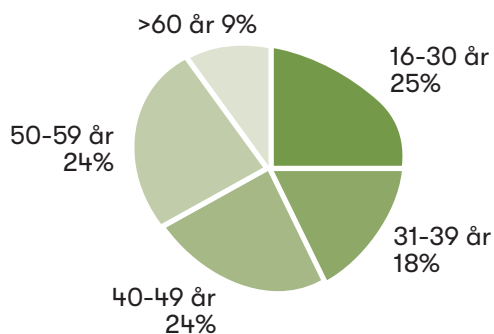
Personal fordelt på funksjon

Kjønnsfordeling personal

Aldersfordeling personal

har satt oss som mål å redusere matsvinnet i vår produksjon med 60 prosent innen 2030. Nortura har satt seg et mål om 100 prosent bærekraftig emballasje innen 2030, og har i 2020 økt bruken av bærekraftig emballasje betraktelig. Eksempelvis byttet vi ut emballasjen til nesten 4 millioner hermetikkbokser med kartong og kuttet dermed CO₂-utslippene fra emballasjen med inntil 80 prosent. Nortura er første produsent i verden til å introdusere rene kjøttprodukter med denne emballasjen.

av sukkerrør. Tidligere har Nortura gjort dette på flere av våre mest solgte middagsfavoritter, som Gilde grillpølser, karbonader, kjøttboller og Prior pølser, og i 2020 var det bacon sin tur. Med denne overgangen reduserer vi CO₂-utslippet med 387 tonn årlig.

I 2019 inngikk Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag en klimaavtale med regjeringen, som forplikter landbruket til å redusere jordbrukets samlede

Den nye emballasjen har også positiv innvirkning på transportbehovet. Ettersom emballasjen er vesentlig mer plasseffektiv, vil det bli færre biler på veiene. Bare på inntransport av emballasjen vil man spare ni av ti lastebiler sammenlignet med i dag. For denne innsatsen vant Nortura pris for Årets innovasjon innen produksjon og emballering i 2020.

Nortura deltar også i «Plastløftet» regi av Grønt Punkt Norge, et initiativ for å bidra til en mer sirkulær plastøkonomi. Målet er å øke bruken av resirkulert plast, unngå unødvendig bruk av plast, og designe for materialgjenvinning.

I 2020 fortsatte vi arbeidet med å redusere bruken av fossil plast i vår emballasje, og erstatter med biobasert plast laget

klimagassutslipp med fem millioner tonn CO₂-ekvivalenter fra 2021-2030. Våren 2020 lanserte en samlet landbruksnæring en plan for hvordan landbruket skal kutte klimagassutslipp og øke opptaket av karbon mellom 2021-2030. Klimaplanen er ambisiøs, og består av 8 satsingsområder for å redusere utslipp tilsvarende 4-6 millioner tonn CO₂-ekvivalenter, blant annet gjennom bedre kontroll på utslipp og økt satsing på klimarådgivning på gårdsnivå, mer klimavennlig fôr, fossilfri maskinpark og oppvarming, bedre bruk av husdyrgjødsel og økt satsing på biogass, endret jordbrukspraksis for å øke jordas kapasitet til karbonlagring og innføring av ny klimavennlig teknologi.

I oktober var Nortura, som en av grunnleggerne av Landbrukets Klimaselskap,

med på å lansere Klimakalkulatoren – et nytt og viktig verktøy som hjelper bøndene for å få oversikt over egne klimagassutslipp og kunne gjennomføre fornuftige tiltak tilpasset hvert enkelt gårdsbruk. Klimakalkulatoren er i første omgang tilgjengelig for alle Norturas storfe- og svineprodusenter (øvrige produksjoner vil komme fortløpende i 2021), og er ett viktig steg på veien mot å kutte klimautslipp i Norturas verdikjede.

I 2020 styrket Nortura ytterligere sitt fokus på klima gjennom å konkretisere «Klimaløftet» som ett av fem hovedgrep. Nortura forplikter seg til i den nye konsernstrategien. Gjennom klimaløftet forplikter Nortura seg til å gjøre anleggene våre 100 prosent fossilfrie, kutte 80 prosent av utslippene fra transport og redusere matsvinn med 60 prosent innen 2030. Norturas klimaregnskap publiseres i vår samfunnsrapport for 2020 (forventes i april 2021) og utarbeides i henhold til GHG-standarden for beregning av klimautslipp.

For å kunne fase ut fossile energikilder har Nortura et fokus på energieffektivitet ved våre anlegg. Energiledelse er et viktig verktøy for å oppnå energieffektivitet, og vi har etablert en handlingsplan for investeringer i grønn energi. Samtidig jobbes det med kontinuerlige forbedringer innenfor vannforbruk, renseanlegg og utslipp. Det samme gjelder bruken av kjemikalier, der det er mål om optimal håndtering og minimal bruk.

Et viktig grep for å redusere klimautslipp fra vår produksjon er å bruke hele dyret. Derfor videreføres restråstoff fra våre slakterier i stor grad av Biosirk (tidligere Norsk Protein), et av våre datterselskap,

slik at all biomasse utnyttes og inngår i nye, grønne kretsløp. Nortura har de siste to årene sett på alternative muligheter for bruken av restråstoff, blant annet til biogass og biokull. Området har vært umodent og innebåret nybrottsarbeid, men det har nå begynt å utkrystallisere seg noen konkrete samarbeidsprosjekter som vi følger med stor interesse inn i 2021. Samarbeidsprosjektet med bl.a. Felleskjøpet Agri SA, BioCo, startet i 2019 opp sin produksjon av fraksjoner fra restråstoff på kylling, som skal kunne inngå i høyverdige proteinprodukter til mennesker. Dette vil etter hvert bidra til å redusere klimabelastningen fra vår produksjon og til en god bioøkonomi for selskapet.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAP

Fortsatt drift

I årsregnskapet er forutsetningen om fortsatt drift lagt til grunn, da det etter styrets vurdering ikke foreligger forhold som tilsier noe annet.

Nortura har ved utgangen av året tilgang til tilstrekkelige kreditter, og refinansieringsbehov i 2020 er sikret gjennom langsiktige trekkrettigheter i bank. Konsernets driftsinntekter ble 24,7 milliarder kroner i 2020, en økning på 994 millioner kroner eller 4,2 prosent. Morselskapets eksterne inntekter øker med 2,2 prosent, mens Norfersk AS, Noridane Foods AS, Fjordkjøkken AS og Norsk Dyremat AS hadde vekst. I morselskapet er det økt salg gjennom dagligvare- og industrikanalene som bidrar til økte salgsinntekter, mens salg til proff-/storkjøkkenmarkedet har gått tilbake med ca 25 prosent som følge av koronasituasjonen. Norturas merkevarers verdiandel i

mill. kr	2020	2019	Endring
EBITDA	858	751	108
Restrukturerings- og juridiske engangskostnader	25	67	-42
Justert EBITDA	883	818	65

dagligvaremarkedet hadde en tilbakegang på 0,8 prosentenheter til 32,4 prosent.

Konsernets driftsresultat før avskrivninger (EBITDA) i 2020 ble 858 millioner kroner, en bedring på 108 millioner kroner. Justert for engangseffekter er EBITDA forbedret med 65 millioner kroner.

Avskrivninger på varige driftsmidler ble 42 millioner kroner lavere enn i 2019, mens avskrivninger på immaterielle eiendeler og goodwill ble 20 millioner kroner høyere.

Driftsresultatet (EBIT) i 2020 kom ut på 326 millioner kroner, en økning på 129 millioner kroner.

Netto finansposter viste -62 millioner kroner, mot -87 millioner kroner året før. Gjennomsnittlig rentesats på innlån var 3,55 prosent. Gjeldsnivået er redusert og gjennomsnittlig innlånsrente lavere som følge av det generelle rentenivået.

Resultat før skatt ble 265 millioner kroner mot 110 millioner kroner for 2019.

Balansen

Sum eiendeler er redusert med 95 millioner kroner. Lavere varebeholdning, reduserte fordringer, samt lavere investeringer enn avskrivninger trekker ned, mens økt likviditetsbeholdning i form av bankinnskudd og obligasjons-/likviditetsfond trekker opp eiendelene.

Styrets forslag til disponering av resultatet gir en egenkapitalandel for konsernet på 35,3 prosent, en økning på 2,2 prosentpoeng. Styret vurderer konsernets finansielle situasjon som tilfredsstillende på balansedato.

Markedsrisiko

Konsernet er utsatt for normal risiko som følge av konkurransesituasjonen i markedene vi opererer i. Forbrukstrender for rødt kjøtt utgjør en risiko for selskapet. Handelens satsing på egne merkevarer (EMV) har økt betydelig de senere år og forventes å ligge som en latent risiko også fremover.

Finansiell risiko

Konsernets virksomhet er utsatt for renterisiko, kredittrisiko og i noen grad valutarisiko. Uønskede negative effekter på konsernets resultat, egenkapital og kontantstrøm unngås gjennom operasjonell overvåkning og styring av risikoeksponering, samt ved å bruke finansielle sikringsinstrumenter innen fastsatte rammer.

Refinansieringsrisiko

For å eliminere refinansieringsrisiko ved låneforfall, samt finansieringsbehov i utenlandsk valuta, er det etablert langsiktige komiterte bilaterale lånerammer hos anerkjente banker på til sammen 1 150 millioner kroner, som i sin helhet var uttrukket verd årsskiftet. Rammene vil kunne dekke aktuelle låneforfall samt eventuelle ekstraordinære likviditetsbehov som påregnelig vil kunne oppstå i et industriselskap med Norturas virksomhet og omfang. Nortura har tilgang til å låne fra fondet for kjøtt og fondet for egg til å finansiere lagerbeholdningene for markedsregulering. Se for øvrig årsregnskapets note 16.

Kredittrisiko

Gjennom konsentrasjonen i dagligvarehandelen har Nortura etter hvert langt færre, men større debitorer i konsernets største markedssegment. Betalingsevnen vurderes som god, noe som har vært synliggjort gjennom svært små tap gjennom flere år. Bruk av fordringskreditt, der fakturaer selges til en finansiell tredjepart, gjør at Nortura er beskyttet mot kreditttap ved betalingsmislighold for gjennomførte salg. Risikoen er noe større i industrimarkedet og på tilgodehavender på omsetning (livdyr) til eiernes egen produksjon. For industrimarkedet er kredittforsikring etablert for en betydelig del av kundeporteføljen. I livdyrmarkedet er det mange små aktører slik at risikoen samlet sett er beskjeden. Nortura har garantiforpliktelser i forbindelse med driftskredittordningen i landbruket hvor andel av innvilget kreditt ved utgangen av 2019 var på 843 millioner kroner.

Renterisiko

Norturas rentebærende gjeld er hovedsakelig knyttet opp mot flytende rente (NIBOR) og er dermed eksponert for endringer i kortsiktige rentenivå. For å redusere denne risikoen er rentesikringspolicyen at omtrent halvparten av rentebærende gjeld skal være sikret med fastrente. Rentesikringspolicyen er å sikre omtrent 50 prosent av rentebærende gjeld mot rentesvingninger, med gjennomsnittlig rentebindingstid på tre til seks år. Ved årsskiftet var 1 400 millioner kroner knyttet til det langsiktige rentenivået gjennom rentebytteavtaler ("swaps"), med løpetid fra 2 til 12 år. I tillegg var 150 millioner kroner sikret ved fastrenteobligasjon, med rentebinding i syv år og 87,5 millioner kroner sikret ved fastrentelån hos Innovasjon Norge, med rentebinding i fem år.

Valutarisiko

Konsernet er eksponert mot valutasingninger knyttet til investeringer i virksomhet i Storbritannia, Danmark og Sverige, internasjonal handel, samt innkjøp med oppgjør i utenlandsk valuta. Konsernet benytter finansielle instrumenter, primært valutabytteavtaler, for å sikre vesentlige balanseeksponeringer, og valutaterminer/ -opsjoner for eksponering mot kontantstrømeeksponering, med formål å redusere valutarisikoen for konsernet.

Årsresultat i Nortura SA

Overføres til medlemskapitalkonto	182 998 254
Overføres til/fra fond for vurderingsforskjeller	73 025 695
Overføres etterbetalingsfond	4 120 273
	105 852 286

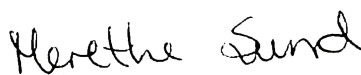
I styret for Nortura SA

Oslo, 16. februar 2021

Trine Hasvang Vaag
StyrelederSteffen Skolseg
Nestleder

Anne Marit Panerfjostuen
Konsernsjef

Bente Roer

Merethe Sund

Ole Reino Tala

Hans Amund Braastad

Jan Erik Fløtre

Tone Steinsland

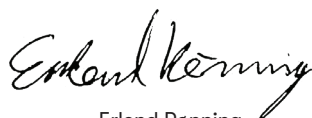
Olav Håkon Ulfnes

Kenneth Johansen

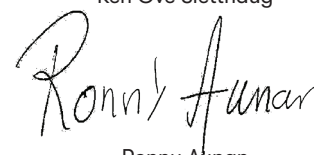
Ken Ove Sletthaug

Erlend Rønning

Tove Berit Berg

Ronny Anan

RESULTAT

	Tall i 1 000 kr	Konsern	Konsern	Morselskap	Morselskap
Driftsinntekter	Note	2020	2019	2020	2019
Salgsinntekt	3, 21	22 065 494	21 065 677	16 954 755	16 391 148
Annen driftsinntekt	3, 19, 21	2 657 115	2 662 760	2 512 903	2 539 168
Sum driftsinntekter		24 722 609	23 728 436	19 467 658	18 930 317
Driftskostnader					
Varekostnad	4, 21	17 679 128	16 777 903	13 903 721	13 303 371
Personalkostnader	5, 7	3 921 290	3 867 921	3 279 158	3 298 873
Avskrivninger/nedskrivninger på varige driftsmidler	8	439 146	488 801	327 357	379 911
Avskrivninger/nedskrivninger av immaterielle eiendeler	9	92 527	64 977	64 795	36 021
Annen driftskostnad	2, 6, 8, 21	2 264 082	2 332 107	1 785 623	1 863 035
Sum driftskostnader		24 396 172	23 531 710	19 360 654	18 881 211
Driftsresultat		326 437	196 727	107 004	49 105
Finansinntekter og finanskostnader					
Resultat fra investering i datterselskap		0	0	84 121	89 855
Resultat fra investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	12	57 127	37 653	59 624	47 423
Annen finansinntekt	2	129 168	83 973	104 753	81 677
Annen finanskostnad	2, 11	247 852	208 768	179 218	204 878
Netto finansposter		-61 557	-87 142	69 280	14 077
Ordinært resultat før skattekostnad		264 879	109 585	176 284	63 182
Skattekostnad	17	26 750	10 606	-6 715	-15 382
ÅRSRESULTAT		238 130	98 979	182 998	78 564
Minoritetens andel av årsresultatet		47 319	26 927		
Styret foreslår følgende disponering av årets resultat:					
Overføres til medlemskapitalkonto				73 026	0
Overføres til/fra fond for vurderingsforskjeller				4 120	20 868
Overføres etterbetalingsfond				105 852	57 696
Sum disponert				182 998	78 564

BALANSE EIENDELER

ANLEGGSMIDLER	Tall i 1 000 kr	Konsern	Konsern	Morselskap	Morselskap
Immaterielle eiendeler	Note	31.12.20	31.12.19	31.12.20	31.12.19
Utsatt skattefordel	17	318 167	319 657	254 657	256 444
System og rettigheter	9	895 871	773 754	888 507	762 825
Goodwill	9	91 826	115 781	0	0
Sum immaterielle eiendeler		1 305 865	1 209 193	1 143 163	1 019 269
Varige driftsmidler					
Bygninger, tomt og annen fast eiendom	8	2 014 532	2 167 963	1 563 202	1 682 653
Maskiner og anlegg	8	692 646	646 856	429 635	387 535
Driftsløsøre, inventar o.l.	8	342 740	365 042	323 503	343 990
Sum varige driftsmidler		3 049 919	3 179 861	2 316 340	2 414 178
Finansielle anleggsmidler					
Investeringer i datterselskap	11	0	0	921 460	864 575
Lån til foretak i samme konsern	11,14	0	0	163 110	356 005
Investeringer i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	12	304 636	289 866	290 453	282 042
Lån til tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet	14	10 473	12 527	10 473	2 527
Investeringer i aksjer og andeler	13	4 480	6 339	1 321	1 178
Innskudd i pensjonskasse	7	530 550	530 550	530 550	530 550
Pensjonsmidler	7	366	1 182	0	0
Andre langsiktige fordringer	14	44 535	38 690	42 929	37 146
Sum finansielle anleggsmidler		895 041	879 154	1 960 297	2 074 024
Sum anleggsmidler		5 250 824	5 268 208	5 419 800	5 507 471
OMLØPSMIDLER					
Varebeholdning					
Varebeholdning	4, 15	1 800 104	2 076 459	1 462 321	1 682 602
Sum varebeholdning		1 800 104	2 076 459	1 462 321	1 682 602
Kortsiktige fordringer					
Kundefordringer	14,15	954 885	1 050 198	557 804	568 291
Andre kortsiktige fordringer	14,20	94 015	154 694	200 865	276 474
Sum kortsiktige fordringer		1 048 900	1 204 892	758 669	844 764
Investeringer					
Andre markedsbaserte finansielle instrumenter	16	304 548	0	304 548	0
Sum investeringer		304 548	0	304 548	0
Kontanter og bankinnskudd					
Kontanter og bankinnskudd	16	816 623	766 357	766 830	740 420
Sum kontanter og bankinnskudd		816 623	766 357	766 830	740 420
Sum omløpsmidler		3 970 175	4 047 709	3 292 368	3 267 785
SUM EIENDELER		9 220 999	9 315 917	8 712 168	8 775 257

BALANSE EGENKAPITAL OG GJELD

EGENKAPITAL	Tall i 1 000 kr	Konsern	Konsern	Morselskap	Morselskap
Innskutt egenkapital	Note	31.12.20	31.12.19	31.12.20	31.12.19
Obligatorisk andelskapital	18	217 034	228 962	217 034	228 962
Frivillig andelskapital	18	384	264	384	264
Sum innskutt egenkapital		217 418	229 226	217 418	229 226
Opptjent egenkapital					
Annen egenkapital	18	0	0	1 884 914	1 862 350
Konsernets fond	18	1 981 846	1 939 574	0	0
Fond for vurderingsforskjeller	18	0	0	152 371	148 250
Medlemskapitalkonto	18	451 382	454 781	451 382	454 781
Etterbetalingsfond	18	392 534	286 682	392 534	286 682
Minoritetsinteresser	18	211 984	175 204	0	0
Sum opptjent egenkapital		3 037 745	2 856 240	2 881 200	2 752 063
Sum egenkapital		3 255 163	3 085 466	3 098 618	2 981 289
LANGSIKTIG GJELD					
Avsetning for forpliktelser					
Pensjonsforpliktelser	7	57 983	48 529	57 184	48 130
Langsiktige finansielle forpliktelser	8,16	4 446	3 118	0	0
Avsetning for forpliktelser	10	138 215	166 174	138 215	164 434
Forpliktelse ved utsatt skatt	17	3 890	3 564	0	0
Sum avsetning for forpliktelser		204 533	221 384	195 399	212 563
Annen langsiktig gjeld					
Gjeld til kredittinstitusjoner	14,15,16	349 100	483 033	333 500	465 833
Obligasjonslån	16	2 290 000	2 138 000	2 290 000	2 138 000
Subordinert hybrid obligasjonslån	16	500 000	500 000	500 000	500 000
Annen langsiktig gjeld	14, 16	16 702	17 845	15 702	14 845
Sum annen langsiktig gjeld		3 155 802	3 138 879	3 139 202	3 118 679
Sum langsiktig gjeld		3 360 335	3 360 263	3 334 601	3 331 242
KORTSIKTIG GJELD					
Gjeld til kredittinstitusjoner	16	0	0	0	0
Leverandørgjeld	14	996 929	968 679	705 483	716 694
Betalbar skatt	17	33 129	30 712	5 000	5 000
Skyldig offentlige avgifter	15	222 370	218 015	166 284	183 663
Annen kortsiktig gjeld	14,16,20	1 353 072	1 652 782	1 402 183	1 557 369
Sum kortsiktig gjeld		2 605 501	2 870 188	2 278 950	2 462 726
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		9 220 999	9 315 917	8 712 168	8 775 257

KONTANTSTRØM

	Tall i 1 000 kr			
	Konsern	Konsern	Morselskap	Morselskap
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	2020	2019	2020	2019
Resultat før skattekostnad	264 879	109 585	176 284	63 182
- Periodens betalte skatter	-29 889	-23 477	-5 117	-4 756
-/+ Gevinst og tap på anleggsmidler	3 052	4 902	2 740	-3 131
+ Avskrivninger og nedskrivninger	531 673	553 778	392 152	415 932
+/- Endring i varelager	276 355	102 059	220 280	94 307
+/- Endring i kundefordringer	95 313	64 658	10 486	16 057
+/- Endring i leverandørgjeld	28 251	-276 243	-11 211	-259 479
+/- Resultat ved bruk av egenkapitalmetoden	-57 127	-37 653	-59 624	-47 423
+/- Endring i andre tidsavgrensingsposter	-273 076	214 780	-156 278	255 951
= Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	839 431	712 388	569 712	530 641
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter				
+ Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	11 357	9 322	2 961	8 089
- Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-515 575	-390 209	-425 697	-295 502
+/- Endring i langsiktige fordringer	-3 653	-6 242	179 166	9 932
+ Innbetalinger ved andre investeringer og utbytte	54 854	26 559	57 861	25 380
- Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer	-309 425	-4 134	-334 881	-2 698
= Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-762 441	-364 705	-520 589	-254 800
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter				
+ Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	49 001	329 964	49 001	329 964
- Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-211 877	-499 224	-207 866	-493 738
+/- Netto inn-/utbetalinger av obligasjonslån	152 000	-68 000	152 000	-68 000
+/- Netto endring i kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner	0	-45 929	0	0
+/- Inn / utbetalinger av egenkapital	-15 848	-1 801	-15 848	-1 801
= Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-26 723	-284 990	-22 712	-233 575
= Netto endring i kontanter og bankinnskudd	50 266	62 694	26 411	42 266
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	766 357	703 663	740 420	698 152
= Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	816 623	766 356	766 830	740 420

NOTE 1: REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge.

KONSOLIDERING

Konsernregnskapet presenterer samlet økonomisk stilling, resultat av årets virksomhet og kontantstrømmer for morselskapet, Nortura SA, og datterselskapene. Datterselskap omfatter de selskap hvor Nortura SA direkte eller indirekte har bestemmende innflytelse. Bestemmende innflytelse anses, i utgangspunktet, å foreligge når en direkte eller indirekte eier mer enn 50 % av den stemmeberettigede kapital. Det anvendes enhetlige regnskapsprinsipp for alle selskap som inngår i konsernet. Alle transaksjoner mellom konsernselskapene, mellomværende og urealiserte konserngevinster elimineres i konsernregnskapet.

Eierandeler i datterselskap innarbeides i konsernregnskapet etter oppkjøpsmetoden. Forskjellen mellom kostpris for eierandelene og bokført verdi av netto eiendeler på oppkjøpstidspunktet analyseres og henføres til de enkelte balanseposter i henhold til virkelig verdi. Kostpris som overstiger virkelig verdi av netto identifiserbare eiendeler, aktiveres som goodwill og avskrives i resultatregnskapet i takt med de underliggende forhold for forventet økonomisk levetid. Ved oppkjøp anvendes nominell skattesats ved beregning av utsatt skatt på merverdi eksklusiv goodwill. Ved trinnvise kjøp utgjør anskaffelseskost summen av virkelig verdi av tidligere eierandeler på oppkjøpstidspunktet og anskaffelseskost på siste kjøp. Dersom tidligere eierandeler har økt i verdi, føres verdiendringen mot opptjent egenkapital i konsernregnskapet. Er verdiendringen negativ, resultatføres denne som nedskrivning. Minoritetsinteresser inngår i konsernets egenkapital.

Tilknyttede selskap er selskap der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll, og hvor andelen er av langsiktig strategisk karakter. Betydelig innflytelse foreligger normalt der konsernet har en eierandel på mellom 20 % og 50 %.

Felleskontrollert virksomhet er selskap hvor Nortura har felles kontroll sammen med en eller flere eiere, og hvor andelen er av langsiktig strategisk karakter. Felles kontroll foreligger normalt der konsernet har en eierandel på 50 %.

Tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet innarbeides etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Konsernets andel av resultatet fra tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet er basert på resultat etter skatt i det tilhørende selskapet med fradrag for eventuelle avskrivninger på merverdier som skyldes at kostpris på eierandelene var høyere enn den ervervede andel av bokført egenkapital. I resultatregnskapet er andel av resultatet i tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet vist under finansposter. I balansen vises eierandeler i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet under anleggsmidler. Andel av underskudd i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet resultatføres ikke hvis dette medfører at balanseført verdi av investeringen blir negativ, med mindre konsernet har påtatt seg en forpliktelse eller avgitt garantier for det tilknyttede selskapet eller felleskontrollerte virksomheten. Forskjellen mellom balanseført beløp og anskaffelseskost overføres til fond for vurderingsforskjeller.

Ved innarbeidelse av investeringer i datterselskap, tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet hvor årsregnskapene er utarbeidet i utenlandsk valuta, omregnes balanseposter til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs. Resultatposter omregnes til norske kroner ved å benytte gjennomsnittskurs for regnskapsåret. Omregningsdifferansen som oppstår ved at selskapets inngående egenkapital og årets resultat er omregnet til annen kurs enn utgående egenkapital, føres som korleksjon til

konsernets egenkapital. Dette omfatter også kursgevinster eller – tap som oppstår på transaksjoner som anses som valutasingning av en nettoinvestering i et utenlandsk selskap.

DRIFTSINTEKTER OG ANDRE INTEKTER

Inntekt fra salg av varer resultatføres når levering har funnet sted og det vesentligste av risiko og avkastning er overført. Tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

DRIFTSKOSTNADER

Kostnader resultatføres i samme periode som tilhørende inntekt.

HOVEDREGEL FOR KLASSIFISERING AV EIENDELER OG GJELD

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk klassifiseres som anleggsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år, samt andre eiendeler som knytter seg til varekretsløpet, klassifiseres som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost fratrukket av- og nedskrivninger. Langsiktig gjeld og kortsiktig gjeld er vurdert til pålydende beløp.

IMMATERIELLE EIENDELER

Goodwill er forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av konsernets andel av netto identifiserbare eiendeler i virksomheten på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskap er klassifisert som immateriell eiendel. Goodwill ved kjøp av andel i tilknyttet selskap inngår i balanseført verdi på investeringer i tilknyttet selskap. Goodwill testes årlig for verdifall og balanseføres til anskaffelseskost med fradrag for akkumulerte av- og nedskrivninger. Avskrivninger for goodwill er fem år med mindre lengre levetid er særskilt begrunnet.

Investeringer knyttet til systemer og rettigheter balanseføres i den grad det kan identifiseres en fremtidig økonomisk fordel knyttet til utvikling og kjøp av en identifiserbar immateriell eiendel og utgiftene kan måles pålitelig. I motsatt fall kostnadsføres slike utgifter løpende. Balanseførte systemer og rettigheter avskrives lineært over økonomisk levetid.

Utgifter til egen forskning og utvikling kostnadsføres løpende.

ANLEGGSMIDLER

Varige driftsmidler

Investeringer i produksjonsanlegg og andre varige driftsmidler måles til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Pantebeholdningen balanseføres som varige driftsmidler. Anskaffelseskost for varige driftsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives lineært over den økonomiske levetiden. Renter som knytter seg til anleggsperioden for betydelige varige driftsmidler under oppføring balanseføres som en del av kostprisen. Kostnader forbundet med normalt vedlikehold og reparasjoner blir løpende kostnadsført. Kostnader ved større utskiftninger og fornyelser som øker driftsmidlenes levetid vesentlig, aktiveres og avskrives i takt med driftsmiddelet. Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmiddelet er lavere enn balanseført verdi og verdifallet forventes ikke å være forbigående, foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdien av de framtidige kontantstrømmene som eiendelen forventes å generere.

Leieavtaler

Leieavtaler vurderes som finansiell eller operasjonell leie etter en konkret vurdering av den enkelte avtale. Eiendeler som leies på betingelser som i det vesentlige overfører økonomisk risiko og kontroll til selskapet (finansiell leie), balanseføres som varige driftsmidler og tilhørende leieforpliktelser medtas i balanseposten avsetning for forpliktelse til nåverdien av leiebetalingene. Driftsmiddelet avskrives planmessig, og forpliktelsen reduseres med betalt leie etter fradrag for beregnet rentekostnad.

Aksjer og andeler i tilknyttet selskap, felleskontrollert virksomhet og datterselskap

Investeringer i datterselskap vurderes etter kostmetoden, og tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet vurderes etter egenkapitalmetoden i selskapsregnskapet. Investeringene vurderes til anskaffelseskost fratrukket eventuelle nedskrivninger. Nedskrivning til virkelig verdi gjennomføres dersom verdifallet ikke er forbigående. Utbytte, konsernbidrag og andre utdelinger fra datterselskap er inntektsført samme år som det er avsatt i givers regnskap. Overstiger utbyttet eller konsernbidraget fra datterselskap andel av opptjent resultat etter anskaffelsestidspunktet, representerer den overskytende del tilbakebetaling av investert kapital, og utdelingene er fratrukket investeringens verdi i balansen til morselskapet.

Andre aksjer og andeler klassifisert som anleggsmidler

Investeringer i anleggsaksjer og andeler hvor selskapet ikke har betydelig innflytelse, balanseføres til anskaffelseskost. Investeringene nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Mottatt utbytte fra selskapene som representerer avkastning i eiertiden, inntektsføres som annen finansinntekt.

Langsiktige fordringer

Langsiktige fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger. Renteinntekter regnskapsføres når de er opptjent.

OMLØPSMIDLER**Varer**

Beholdninger av varer vurderes til det laveste av kostpris etter "først inn - først ut"-prinsippet og virkelig verdi. Kostpris for tilvirkede varer er direkte materialer, direkte lønn samt andel av indirekte tilvirkningskostnader, mens kostpris for innkjøpte varer er anskaffelseskost. Årets varekostnad består av kostpris solgte varer med tillegg av eventuell nedskrivning i samsvar med god regnskapsskikk pr. årsslutt. Virkelige verdier er estimert salgpris fratrukket estimerte utgifter til ferdigstilling, salg og distribusjon.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for forventede tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Bankinnskudd og kontanter

Regnskapslinjen bankinnskudd og kontanter inkluderer både kontanter og bankinnskudd.

PENSJONSORDNINGER

Konsernet har både innskuddsordninger og ytelsesordninger for sine ansatte og pensjonister. Konsernet har også pensjonsordninger som går over driften.

Innskuddsordning

Den innskuddsbaserte pensjonsordningen er en ordning hvor Nortura SA betaler faste innskudd til et fond som forvaltes av selskapets pensjonspartner, og hvor det ikke foreligger noen juridiske

forpliktelser til å betale ytterligere innskudd. Innbetalinger til innskuddsordningen kostnadsføres fortløpende.

Ytelsesordning

Den generelle ytelsesbaserte pensjonsordningen opphørte fra 31.12.2016 og det ble utstedt fripolise for de rettigheter den enkelte hadde opptjent. Fripolisene forvaltes i Nortura Konsernpensjonskasse. Eierinteressen i Nortura Konsernpensjonskasse presenteres som Innskudd i pensjonskasse og vurderes til anskaffelseskost. Investeringen nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som forventes ikke å være forbigående.

AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetaksordning, Selskapene innen avtaleområdet LO - NHO har en reell økonomisk forpliktelse som følge av avtalen om ny AFP-ordning. Det foreligger imidlertid ikke tilstrekkelig informasjon til å muliggjøre innregning av forpliktelse i årsregnskapet. Dette medfører at ingen forpliktelse for AFP-ordning er balanseført.

Den resterende ytelsesbaserte pensjonsordningen i konsernet gjelder et av datterelskapene Norsk Protein AS, og er en ordning som gir pensjonister kontraktsmessige rettigheter til fremtidige pensjonsytelser. Pensjonsforpliktelsen beregnes basert på en opptjening og benytter forutsetninger om antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, samt aktuarielle forutsetninger for dødelighet, frivillig avgang med mer.

Netto pensjonsforpliktelse består av brutto pensjonsforpliktelse fratrukket virkelig verdi av pensjonsmidler. Netto pensjonsforpliktelse på underfinansierte ordninger balanseføres som langsiktige finansielle forpliktelser, mens netto pensjonsmidler på overfinansierte ordninger balanseføres som finansielle anleggsmidler dersom der er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes. Arbeidsgiveravgift inkluderes i tallene for faktisk underfinansierte ordninger.

Endringer i forpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplanen, kostnadsføres umiddelbart dersom planendringer er ubetingede på tidspunkt for endring. Effekten av endring i forpliktelser knyttet til endring i forutsetninger (estimativvik) føres direkte mot egenkapitalen i henhold til IAS 19. Netto pensjonskostnad, som er brutto pensjonskostnad fratrukket estimert avkastning på pensjonsmidlene og endringer i pensjonsplaner, klassifiseres som ordinær driftskostnad og er presentert under personalkostnader i resultatregnskapet.

Pensjonsordning over drift

Pensjonsforpliktelser finansiert over driften gjelder topplederpensjon. Denne forpliktelsen er beregnet og balanseført under pensjonsforpliktelser. Pensjonspremien anses i disse tilfeller som pensjonskostnad og klassifiseres sammen med personalkostnader.

SKATTER

Skattekostnaden sammenstilles med regnskapsmessig resultat før skatt. Skatt knyttet til egenkapitaltransaksjoner føres mot egenkapitalen. Skattekostnaden består av betalbar skatt (skatt på årets direkte skattepliktige inntekt) korrigert for feil i tidligere års beregninger, endring i netto utsatt skatt, samt formuesskatt. Utsatt skatt og utsatt skattefordel presenteres netto i balansen for skatteposisjoner knyttet til selskap som inngår i skattekonsernet. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Ved beregningen benyttes nominell skattesats. Positive og negative forskjeller vurderes mot hverandre innenfor

samme tidsintervall. Utsatt skattefordel oppstår dersom en har midlertidige forskjeller som gir opphav til skattemessige fradrag i framtiden. Utsatt skattefordel balanseføres når det er sannsynlig at denne kan utnyttes i framtidige år

VALUTA

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til valutakurs på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta, som ikke inngår i sikringsforhold, vurderes til dagskurs og eventuelle urealiserte og realiserte gevinster eller tap resultatføres under finansposter.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Nortura benytter finansielle sikringsinstrumenter for å redusere effekten av svingningene i valutakurser og markedsrenter (NIBOR). Sikringsinstrumentene balanseføres ikke. Endring i beregnet markedsverdi for sikringshandler myntet på regnskapsperioder senere enn balansedato resultatføres først i den aktuelle regnskapsperiode.

SIKRING AV NETTOINVESTERING I UTENLANDSK VIRKSOMHET

Sikring av nettoinvestering i utenlandsk virksomhet benyttes på konsernnivå for datterselskaper som rapporterer i DKK og GBP, ved bruk av lån gjennom valutabytteavtaler og/eller rente- og valutabytteavtaler. Sikringsinstrumentene balanseføres til virkelig verdi. Urealiserte gevinster og tap på sikringsinstrumentene bokføres direkte mot egenkapitalen i konsernet inntil den utenlandske virksomheten blir solgt eller sikringsforholdet blir avvirket. For morselskapet blir urealiserte gevinster og tap på sikringsinstrumentene resultatført under finansposter.

BRUK AV ESTIMATER OG INFORMASJON OM BETYDELIGE ESTIMATER

De beskrevne regnskapsprinsippene innebærer at ledelsen i Nortura SA har anvendt estimater og forutsetninger som påvirker poster i resultat og balanse. Estimaterne baseres på erfaring og en vurdering av underliggende faktorer. Framtidige hendelser og endringer i rammebetingelser kan medføre at estimater og forutsetninger må endres. Endringer i regnskapsmessige estimater resultatføres i den periode estimatene endres, med mindre utsatt resultatføring følger av god regnskapsskikk. Vurderinger, estimater og forutsetninger som har vesentlig effekt for regnskapet oppsummeres nedenfor.

Avskrivninger

Avskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler er basert på antatt levetid for disse. Endrede markedsforhold og framtidige investeringsbeslutninger vil påvirke eksisterende produksjonskapasitet og forventet brukstid. Dette kan gi grunnlag for endrede avskrivningsprofiler og vil påvirke framtidige resultater.

Nedskrivninger

Nortura SA har betydelige investeringer i varige driftsmidler, immaterielle eiendeler inkludert goodwill, tilknyttede selskaper og datterselskap. Disse anleggsmidlene testes for nedskrivninger når det foreligger indikatorer på mulig verdifall. Slike indikatorer kan være endringer i markedspriser, avtalestrukturer, negative hendelser eller andre driftsforhold. Ved beregning av gjenvinnbart beløp må det gjøres en rekke estimater vedrørende framtidige kontantstrømmer der prisbaner, salgsvolum og levetid er blant de viktigste faktorene.

Pensjoner

Beregning av virkelig verdi av pensjonsforpliktelser er basert på flere økonomiske og demografiske forutsetninger. Enhver endring i de anvendte forutsetninger påvirker den beregnede forpliktelsen. Det henvises til note for en nærmere beskrivelse av hvilke forutsetninger som er lagt til grunn.

Utsatt skattefordel

Utsatt skattefordel balanseføres bare i den grad det er sannsynlig at det vil være framtidig skattepliktig overskudd som er stort nok til å nyttiggjøre seg skattefordelen enten ved at enheten har vist overskudd nylig eller ved at det er identifisert eiendeler med merverdier.

Avsetninger

For enkelte resultatposter i regnskapet avsettes det for forventende framtidige kostnader basert på estimater og informasjon som er tilgjengelig på tidspunkt for regnskapsavleggelse. Disse avsetningene kan avvike fra faktisk framtidig kostnad. Avsetninger knytter seg eksempelvis til omstillingskostnader, tap på kundefordringer, ukurans på varer og betingede tap som er sannsynlige og kvantifiserbare, herunder omtvistede forhold og rettsaker.

TILSKUDD

Tilskudd er presentert etter bruttometoden for det som gjelder virksomhetens drift. Inntektsført tilskudd som gjelder virksomhetens drift er presentert som andre inntekter i regnskapet. Tilskuddet er bokført i samme periode som tilsvarende kostnader/investeringer. Skattefunn bokføres etter endelig mottak av skatteoppgjør. Se nærmere omtale av tilskudd under note 19.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter og bankinnskudd.

ENDRING AV REGNSKAPSPRINSIPP

Virkning av endring av regnskapsprinsipp føres direkte mot egenkapitalen. Virkningen av prinsippendringen måles på tidspunktet for inngående balanse. Sammenligningstall omarbeides i den grad det er vesentlig. Sammenlignstall omarbeides ikke dersom det påløper store kostnader og det ikke er vesentlig i forhold til forståelsen av selskapets inntjeningsvevne.

Fra og med 1. januar 2020 inngår reservedeler i varebeholdningen. I tidligere år er reservedeler kostnadsført ved anskaffelsestidspunktet, men for å få en bedre periodisering av kostnaden vil prinsippendringen medføre at vi kostnadsfører bruk av reservedeler etterhvert som vi forbruker. Effekten av endring av regnskapsprinsipp er ført mot annen egenkapital.

NOTE 2: SAMMENSLÅTTE POSTER

	Konsern 2020	Konsern 2019	Morselskap 2020	Morselskap 2019
Annen finansinntekt				
Renteinntekter fra foretak i samme konsern	0	0	7 232	12 067
Annen renteinntekt	20 664	29 900	18 947	27 555
Annen finansinntekt	10 651	1 448	15 132	3 515
Valutagevinst	97 853	52 625	63 442	38 540
Sum finansinntekt	129 168	83 973	104 753	81 677
Annen finanskostnad				
Rentekostnader til foretak i samme konsern	0	0	131	1 018
Annen rentekostnad	137 701	148 080	131 619	137 647
Annen finanskostnad	23 634	16 199	20 587	10 224
Valutatap	86 516	44 489	51 881	51 647
Nedskrivning av finansielle omløpsmidler og anleggsmidler	0	0	-25 000	4 342
Sum finanskostnad	247 851	208 768	179 218	204 878
Andre driftskostnader				
Reperasjon og vedlikehold	332 037	320 083	240 442	242 334
Energikostnader	199 015	294 032	115 906	201 082
Transportkostnader	424 963	363 872	258 594	240 213
Andre driftskostnader	1 308 067	1 354 120	914 288	939 357
Andre driftskostnader konsernselskap	0	0	256 392	240 049
Sum andre driftskostnader	2 264 082	2 332 107	1 785 623	1 863 035

NOTE 3: SPESIFISERING AV INNTEKTER

	Konsern 2020	Konsern 2019	Morselskap 2020	Morselskap 2019
Salgsinntekter				
Dagligvare, storhusholdning, KBS og industrisalg	17 399 742	16 264 105	13 895 723	13 524 247
Eksport	569 425	626 937	19 384	21 387
Internasjonal handel	2 254 691	2 396 470	0	0
Øvrige områder	1 841 637	1 778 165	1 415 225	1 367 158
Salg til datterselskaper	0	0	1 624 423	1 478 356
Sum salgsinntekter	22 065 495	21 065 677	16 954 755	16 391 148

Forklaring:

Dagligvare, storhusholdning og KBS: Omfatter dagligvare kjeder, hotell, bensinstasjoner, kiosker o.l i Norge

Industrisalg: Omfatter salg til andre kjøttbedrifter i Norge

Internasjonal handel: Salg mellom andre land enn Norge

Øvrige områder: Omfatter andre omsetningsledd og salg til medlemmer

NOTER

Annen driftsinntekt	Konsern 2020	Konsern 2019	Morselskap 2020	Morselskap 2019
Gevinst ved salg av anleggsmidler	1 015	6 070	1 015	6 070
Tilskudd jf note 19	10 983	20 254	10 770	19 013
Skattefunn	5 696	6 916	3 761	5 370
Andre driftsinntekter	2 639 421	2 629 519	2 459 424	2 471 265
Driftsinntekter til datterselskaper	0	0	37 933	37 451
Sum annen driftsinntekt	2 657 115	2 662 760	2 512 903	2 539 168

Andre driftsinntekter omfatter blant annet slakteinntekter i Nortura SA

NOTE 4: SPESIFISERING AV VAREBEHOLDNING

Varebeholdning	Konsern 31.12.2020	Konsern 31.12.2019	Morselskap 31.12.2020	Morselskap 31.12.2019
Råvarer	1 112 933	1 385 601	796 073	1 009 661
Varer under tilvirkning og ferdigvarer	486 002	331 229	468 775	313 311
Reservedeler	56 217	0	52 521	0
Markedsreguleringslager	144 952	359 630	144 952	359 630
Sum varebeholdning	1 800 104	2 076 459	1 462 321	1 682 601
Nedskrivning for ukurans	40 040	88 236	31 716	78 780

NOTE 5: PERSONALKOSTNADER

Personalkostnader	Konsern 2020	Konsern 2019	Morselskap 2020	Morselskap 2019
Lønninger	2 928 875	2 850 699	2 430 688	2 399 628
Arbeidsgiveravgift	395 302	413 854	330 404	350 195
Pensjonskostnader jfr. note 7	196 703	220 323	166 618	188 785
Innleid arbeidshjelp	279 899	264 231	265 509	261 228
Andre ytelser	120 510	118 813	85 939	99 036
Sum personalkostnader	3 921 290	3 867 921	3 279 158	3 298 873
Antall utførte årsverk (uten innleie)	4 882	4 886	4 060	4 126

Honorar og lønn til styret, årsmøte, kontrollkomite og konsernsjef	2020	2019
Honorar til styret, råd og utvalg	4 486	4 727
Lønn til konsernsjef	3 774	1 100
Innbetalt pensjonspremie for konsernsjef	375	64
Fri bil og andre godtgjørelser til konsernsjef	256	87
Sum honorarer og lønn til styret, årsmøte, kontrollkomite og konsernsjef	8 891	5 978

Avsetning for pensjons- og andre forpliktelser akkumulert pr 31.12:

Konsernsjef	803	255
-------------	-----	-----

Avtaleforhold vedrørende konsernsjefen:

Det er en gjensidig oppsigelsestid på 6 måneder. Dersom konsernet velger å bringe arbeidsforholdet til opphør, beholder konsernsjef sin lønn og sosiale ytelser i 12 måneder.

Om Lederlønninger i Nortura

Nortura sin lønnspolicy er at vi skal være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende. Vi skal ha et moderat lønnsnivå på tvers av konsernet, innenfor de ulike fagområdene og stillingstypene, sett i forhold til arbeidsmarkedet forøvrig. Dette prinsippet gjelder også for lederlønningene i konsernet.

Om bonusordning for toppledelsen

Ved ansettelse av ny konsernsjef vedtok styret å innføre, for konsernsjef, et variabelt lønselement i tillegg til fastlønn. Betingelsessettet skal være drivende for leveranser som er viktige for konsernet, det skal være enkelt å forstå, enkelt å forholde seg til, og det skal være målbart. Det er viktig med en god sammenheng mellom Nortura sin lønnsomhet og soliditet og eventuelle bonusincitamerter. Det innebærer at styret vil sette Key performance indikatorer (KPI-sett) over hvilke mål konsernsjef skal levere på og hvordan dette skal måles og utstedes. Denne ordningen trådte første gang i kraft fra januar 2020, med første potensielle utbetaling i 2021. I 2021 skal tilsvarende bonusordning innføres for konsernledelsen. Optjent bonus for 2020 vil ligge i skalaen mellom kr 1 050 000 og kr 1 200 000.

Styret i Nortura SA		Godtgjørelse fra Nortura SA
Styreleder	Trine Hasvang Vaag	870
Nestleder	Steffen Skolseg	360
Styremedlem	Bente Roer	236
Styremedlem	Hans Amund Braastad	165
Styremedlem	Olav Håkon Ulfnsnes	269
Styremedlem	Ole Reino Tala	194
Styremedlem	Merethe Sund	270
Styremedlem	Jan Erik Fløtre	263
Styremedlem	Tone Steinsland	226
Styremedlem (vara)	Kjell Ove Høydal	39
Styremedlem (vara)	Beate Menes Didriksen	-
Styremedlem (vara)	Ole Johs Egeland	-
Styremedlem (vara)	Bente Børsheim	-
Styremedlem (vara)	Ann Kristin Kvaløstund	-
Styremedlem (vara)	Roar Viken	-
Styremedlem (vara)	Erik Bergseng	-
Styremedlem (vara)	Ann Iren Karlsen	-
Styremedlem (vara)	Merete Børke Alpen	-
Styremedlem (vara)	Bjørn Gunnar Stalsberg	-
Styremedlem (ansatt repr)	Kenneth Johansen	175
Styremedlem (ansatt repr)	Ken Ove Sletthaug	175
Styremedlem (ansatt repr)	Ronny Aunan	175
Styremedlem (ansatt repr)	Tove Berit Berg	175
Styremedlem (ansatt repr)	Erlend Rønning	175
Styremedlem (ansatt repr vara)	Irene Åstveit	50
Sum honorarer		3 817
Årsmøte		Godtgjørelse fra Nortura SA
Ordfører	Kirsten Helen Myren	81
Varaordfører	Bjørn-Arne Skoglund	71
Sum honorarer		152

NOTER

Fraträtt 2020		Godtgjørelse fra Nortura SA	Kontrollkomite i Nortura SA		Godtgjørelse fra Nortura SA
Nestleder valgkomiteen	Berit Hundalå	16	Leder	Ole Martin Fjeldberg	70
Kontrollkomiteen	Liv Julie Wågan	23	Medlem	Jon Egil Grøtvedt	54
Vara styret	Helene Seljested Bødtker	43	Medlem	Anne Lise Kindingstad	27
Styret	Inger Lise Aarrestad Rettedal	59	Vararepresentant	Einar Myki	0
Styret	Johan Narum	140	Sum honorarer		151
Ordfører	Håvard Ringnes	48			
Leder Valgkomiteen	Ole Næss	37	Honorar til styret, årsmøte og kontrollkomite		4 486
Sum honorarer		366			

Fast godtgjørelse i Nortura SA

Styreleder	500	Styrets nestleder	250
Styremedlemmer Nortura SA	175	1. varamedlem	50
Ordfører	75	Varaordfører	15
Leder av kontrollkomite	50	Kontrollkomitemed.	40

Det er for styreleder inngått avtale om kompensasjon av husleie for leilighet i Oslo. Avtalen erstatter ordinær dekning av overnatting. Total dekning for 2020 har vært 157 tusen kr.

Alle medlemstillitsvalgte har fraværsgodtgjørelse. Kretsledere honoreres med fraværsgodtgjørelse for de oppdrag de gjør for organisasjonen.

Fraværsgodtgjørelse:

- Kr 2 400,- for fravær over 6 timer inkl reisetid
- Kr 1 200,- for fravær under 6 timer inkl reisetid
- Kr 500,- for teamsmøter inntil 3 timer
- Kr 1 200, for teamsmøter 3 - 6 timer
- Kr 2 400,- for teamsmøter over 6 timer

NOTE 6: HONORAR TIL REVISJON

	Konsern 2020	Konsern 2019	Morselskap 2020	Morselskap 2019
Lovpålagt revisjon	3 592	3 461	1 747	1 745
Andre attestasjonstjenester	425	289	201	258
Skatterådgivning	43	3	0	0
Andre tjenester	88	1 514	66	1 405
Sum	4 148	5 267	2 014	3 408

Alle beløp er eksklusiv merverdiavgift

Honorar for attestasjonstjenester gjelder hovedsakelig mot Landbruksdirektoratet og andre tilskudd.

NOTE 7: PENSJONER

Nortura er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Pensjonsordningene tilfredsstiller kravene i denne loven.

Nortura har innskuddspensjon for alle ansatte, både faste og midlertidige, fra fylte 20 år og som jobber minst 20 % stilling i løpet av et kalenderår. Innskuddspensjonen gjelder både alders- og uførepensjon. Pensjonsinnskuddet består av 7 % av lønn under 7,1G og 18,5 % av lønn mellom 7,1G og 12G. 2 % av pensjonsinnskuddet dekkes av den ansatte selv.

Den ytelsesbaserte pensjonsordningen opphørte fra 31.12.2016 og det ble utstedt fripolise for de rettigheter den enkelte hadde opptjent. Fripolisene forvaltes i Nortura Konsernpensjonskasse. Siden Nortura ikke har noen pensjonsforpliktelser til pensjonskassen og Nortura heller ikke i vesentlig grad er eksponert for aktuariemessig risiko eller investeringsrisiko knyttet til fripolisene, presenteres eierforholdet som "Innskudd i pensjonskasse" på egen regnskapslinje under finansielle anleggsmidler. Posten vurderes til anskaffelseskost og nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke er forbigående. Bidrag fra Nortura til pensjonskassen inngår i anskaffelseskost. Det har ikke vært bidrag i 2020 eller 2019.

Pensjonsforpliktelser pr 31.12.20 (sikret) på ytelsesordning gjelder datterselskapet Biosirk Norge AS, og gjelder bare pensjonister.

AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetaksordning, Selskapene innen avtaleområdet LO - NHO har en reell økonomisk forpliktelse som følge av avtalen om ny AFP-ordning. Det foreligger imidlertid ikke tilstrekkelig informasjon til å muliggjøre innregning av forpliktelse i årsregnskapet. Dette medfører at ingen forpliktelse for AFP-ordningen er balanseført.

I tillegg er det individuelle pensjoner for konsernledelsen, både nåværende og tidligere medlemmer. Pensjonsordningen er innskuddsbasert foretakspensjon med pensjonsinnskudd som utgjør 7 % av lønn under 7,1G og 18,5 % av lønn mellom 7,1G og 12G. Samt topplederpensjon som gir pensjonsinnskudd på 46,25 % av lønn mellom 12G og 20G, men med full opptjening etter 12 år. Disse presenteres som usikrede ordninger selv om det er bankgaranti på 38 millioner kroner.

Morselskap

Ordningene omfatter 31.12:	Ansatte 2020	Ansatte 2019	Pensjonister 2020	Pensjonister 2019
Innskuddsbasert pensjon inkl. AFP	5 639	4 905	0	0
Individuelle ordninger	24	19	0	0

Konsern

Ordningene omfatter 31.12:	Ansatte 2020	Ansatte 2019	Pensjonister 2020	Pensjonister 2019
Innskuddsbasert pensjon inkl. AFP	6 718	5 694	0	0
Individuelle ordninger	25	19	0	0
Andre ytelsesordninger	0	0	16	16

Balanseført verdi innskudd i pensjonskasse pr 31.12.	Konsern 2020	Konsern 2019
Innskudd i pensjonskasse	530 550	530 550

Årets pensjonskostnad	Konsern 2020	Konsern 2019	Morselskap 2020	Morselskap 2019
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	-960	1 439	-1 359	1 039
Rentekostnad	235	252	0	0
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-315	-296	0	0
Administrasjonskostnader	50	47	0	0
Årets pensjonskostnad ytelsesordning	-990	1 442	-1 359	1 039
Kostnadsført premie innskuddsordninger	150 334	170 499	126 317	145 504
Andre pensjonskostnader, herunder AFP premie	47 359	48 383	41 660	42 242
Total pensjonskostnad	196 703	220 323	166 618	188 785

Arbeidsgiveravgift for innskuddsordninger og AFP-premie er ikke inkludert i tallene ovenfor.

PENSJONSFORPLIKTELSE OG PENSJONSMIDLER	MORSELSKAP	
	2020	2019
Endring brutto pensjonsforpliktelse		
Pensjonsforpliktelse 1.1.	55 245	54 206
Tilgang og avgang samt omdanning til fripolise	1 878	0
Kostnad ved inneværende periodes pensjonsopptjening	60	1 039
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12	57 183	55 245
Endringer brutto pensjonsmidler		
Virkelig verdi pensjonsmidler 1.1	7 116	0
Utbetaling av garantikonto	-7 116	0
Reklassifisering av garantikonto pensjoner *)	0	7 116
Virkelig verdi pensjonsmidler 31.12	0	7 116
Netto balanseført pensjonsforpliktelse 31.12.		
Pensjonsforpliktelse (+)/ Pensjonsmidler (-)	57 183	48 129

PENSJONSFORPLIKTELSE OG PENSJONSMIDLER	KONSERN					
	2020			2019		
Endring brutto pensjonsforpliktelse	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Pensjonsforpliktelse 1.1.	10 336	55 645	65 981	9 843	54 206	64 049
Kostnad ved inneværende periodes pensjonsopptjening	0	2 338	2 338	0	1 439	1 439
Rentekostnad	235	0	235	252	0	252
AGA av innbetaling pensjonsmidler	-26	0	-26	-59	0	-59
Aktuariell gevinster og tap	1 131	0	1 131	1 067	0	1 067
Utbetaling pensjon	-789	0	-789	-767	0	-767
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12	10 887	57 983	68 870	10 336	55 645	65 981
Endringer brutto pensjonsmidler						
Virkelig verdi pensjonsmidler 1.1	11 518	7 116	18 634	11 585	0	11 585
Reklassifisering av garantikonto pensjoner *)	0	0	0	0	7 116	7 116
Aktuariell gevinster og tap	135	0	135	28	0	28
Faktisk avkastning på pensjonsmidler	207	0	207	249	0	249
Premieinnbetalinger	182	0	182	423	0	423
Utbetaling pensjon/garantikonto	-789	-7 116	-7 905	-767	0	-767
Virkelig verdi pensjonsmidler 31.12	11 253	0	11 253	11 518	7 116	18 634
Netto balanseført pensjonsforpliktelse 31.12.						
Pensjonsforpliktelse (+)/ Pensjonsmidler (-)	-366	57 983	57 617	-1 182	48 529	47 347

*) Garantikonto pensjoner knyttet til individuelle pensjonsforpliktelser er tidligere presentert som andre langsiktig fordringer.

Endringer i forpliktelsen	Konsern 2020	Konsern 2019	Morselskap 2020	Morselskap 2019
Netto balanseført pensjonsforpliktelse 1.1	47 347	52 464	48 129	54 206
Resultatført pensjonskostnad	2 366	1 443	1 938	1 039
Garantikonto	7 116	-7 116	7 116	-7 116
Premiebetaling	-208	-482	0	0
Estimatavvik	996	1 038	0	0
Netto balanseført pensjonsforpliktelse 31.12. Pensjonsforpliktelse (+)/ Pensjonsmidler (-)	57 617	47 347	57 183	48 129
Balanseførte pensjonsmidler etter IAS 19	366	1 182	0	0
Balanseført pensjonsforpliktelse	57 983	48 529	57 183	48 129

Ved beregning av pensjonskostnad og pensjonsforpliktelse er følgende forutsetninger lagt til grunn i konsernet og morselskap

	2020	2019
Diskonteringsrente	1,50 %	2,30 %
Avkastning på pensjonsmidler	1,50 %	2,30 %
Lønnsvekst	2,00 %	2,25 %
Pensjonsregulering	0,00 %	0,00 %
Regulering av folketrygdens grunnbeløp	1,75 %	2,00 %
Gjennomsnittlig arbeidsgiversats	14,1 %	14,1 %
Dødelighetstabell	K2013BE	K2013BE
Uføretabell	IR02	IR02

NOTE 8: VARIGE DRIFTSMIDLER

Morselskap	Bygninger og Tomt	Maskiner	Drifts-løsøre	Sum 2020	Sum 2019
Anskaffelseskost 01.01.	4 582 345	2 555 133	1 141 091	8 278 568	8 175 856
+ Tilgang i året	55 713	144 060	35 448	235 221	120 421
- Avgang i året	-21 435	-14 325	-10 032	-45 792	-18 297
Anskaffelseskost 31.12	4 616 623	2 684 868	1 166 507	8 467 997	8 277 980
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	-3 053 421	-2 255 233	-843 004	-6 151 658	-5 864 402
Bokført verdi 31.12	1 563 202	429 635	323 503	2 316 340	2 413 578
Årets avskrivning	170 428	99 288	55 142	324 857	373 525
Årets nedskrivning	0	2 500	0	2 500	6 398
Årets avskrivning og nedskrivning	170 428	101 788	55 142	327 357	379 923
Økonomisk levetid (tomt avskrives ikke)	10-40 år	5-10 år	3-10 år		
Avskrivningsplan	lineær	lineær	lineær		
Regnskapsmessig gevinst/tap (-) solgte driftsmidler	-3 678	-33	971	-2 740	3 131
Årlig leie av ikke balanseførte driftsmidler	111 740	5 321	34 197	151 258	159 354
Konsern					
Anskaffelseskost 01.01.	5 543 865	3 654 923	1 410 141	10 608 929	10 414 627
+ Tilgang i året	76 848	207 407	40 632	324 887	219 940
- Avgang i året	-30 101	-14 692	-10 032	-54 825	-21 722
- Avgang datterselskap	-15 851	-53	0	-15 904	0
Anskaffelseskost 31.12	5 574 761	3 847 585	1 440 741	10 863 087	10 612 845
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	-3 560 228	-3 154 939	-1 098 001	-7 813 168	-7 432 984
Bokført verdi 31.12	2 014 532	692 646	342 740	3 049 919	3 179 861
Årets avskrivning	214 659	158 643	62 201	435 503	478 370
Årets nedskrivning	0	3 643	0	3 643	10 431
Årets avskrivning og nedskrivning	214 659	162 286	62 201	439 146	488 801
Økonomisk levetid (tomt avskrives ikke)	10-40 år	5-10 år	3-10 år		
Avskrivningsplan	lineær	lineær	lineær		
Regnskapsmessig gevinst/tap (-) solgte driftsmidler	-3 990	-33	971	-3 052	3 131
Årlig leie av ikke balanseførte driftsmidler	130 104	5 824	38 209	174 137	180 066

NOTE 9: IMMATERIELLE EIENDELER

Morselskap	System og rettigheter	Sum 2020	Sum 2019
Anskaffelseskost 01.01.	829 705	829 705	654 404
+ Tilgang i året	190 477	190 477	175 301
- Avgang i året	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12	1 020 182	1 020 182	829 705
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	-131 676	-131 676	-66 881
Bokført verdi 31.12	888 507	888 507	762 825
Årets avskrivning	57 295	57 295	14 631
Årets nedskrivning	7 500	7 500	21 390
Årets avskrivning og nedskrivning	64 795	64 795	36 021
Økonomisk levetid	5 -10 år		
Avskrivningsplan	lineær		

Tilgang på systemer og rettigheter er i hovedsak knyttet til utvikling og implementering av nytt ERP-system. Det er kun for de fasene av nytt ERP-system som er satt fullstendig i drift at det er påbegynt avskrivninger.

Immaterielle eiendeler hvor det foreligger indikasjoner på verdifall er vurdert for nedskrivningsbehov. Nedskrivning til gjenvinnbart beløp er gjennomført som følge av vedtak om avslutning av prosjekter, prosjekter som er blitt mindre lønnsomme enn forutsatt eller omleggelse av driften.

Konsern	System og rettigheter	Goodwill	Sum 2020	Sum 2019
Anskaffelseskost 01.01.	867 576	341 015	1 208 591	1 031 983
+ Tilgang i året	190 689	0	190 689	177 418
- Avgang i året	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12	1 058 265	341 015	1 399 280	1 208 591
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	-162 394	-249 189	-411 583	-319 056
Bokført verdi 31.12	895 871	91 826	987 698	889 536
Årets avskrivning	61 072	23 955	85 027	43 588
Årets nedskrivning	7 500	0	7 500	21 390
Årets avskrivning og nedskrivning	68 572	23 955	92 527	64 978
Økonomisk levetid	5 -10 år	10 år		
Avskrivningsplan	lineær	lineær		

Goodwill knytter seg til :

	2020	2019
Prima Slakt AS	91 826	115 780

Goodwill fra oppkjøpet i Prima Slakt AS fra 2014 avskrives over 10 år basert på forventede synergier fra oppkjøpet.

NOTE 10: AVSETNING FOR FORPLIKTELSE

Forsikringsordning

Nortura SA har en forpliktelse for ansatte som blant annet består av uførekapital. I en periode frem til 30.06.2016 har Nortura vært selvsurandør. Avsetningen er basert på meldte skader pr 31.12.2020 for perioden frem til 30.06.2016. Dessuten er det avsatt for skader som har skjedd frem til 31.12.2020 som ikke er meldt, basert på erfaringer fra tidligere forsikringsordning. Fra 01.07.2016 er det inngått en vanlig forsikringsordning der Nortura innbetaler en premie og forsikringsselskapet bærer risikoen.

Omstillingsordninger

Konsernet har omstillingsordningen "gavepensjon", som tilbys ansatte som er overtallige, i omstilling eller er uføre. Ordningen innebærer at den enkelte medarbeider ytes en kompensasjon mot å fratse sin stilling i selskapet tidligere enn normal pensjonsalder, som del av omstillingsprosesser og nedbemanningsløp i Nortura. Medarbeidere som tilfredsstiller vilkårene for fullt opptjent alderspensjon med AFP-tillegg fra fylte 62 år, kan motta tilbud om en årlig økonomisk støtte i form av gavepensjon, samt en kompensasjon for manglende opptjening i kollektiv pensjonsordning gjennom kompensasjonsperioden. Nye inngåtte avtaler i 2020 er avsatt fullt ut pr 31.12.20. Avsetningen er neddiskontert med en diskonteringsrente på 5 % siden den har et langsiktig løp. Diskonteringsrenten er før skatt som reflekterer markedets prissetting av tidsverdien av penger og forpliktelsens særlige risiko.

	Konsern 31.12.2020	Konsern 31.12.2019	Morselskap 31.12.2020	Morselskap 31.12.2019
Forsikringsordning	14 011	30 334	14 011	30 334
Gavepensjon	124 203	134 099	124 203	134 099
Garantiavsetning	0	1 740	0	0
Avsetning for forpliktelse	138 215	166 174	138 215	164 434

NOTE 11: INVESTERING I DATTERSELSKAP PR 31.12

	Forretnings- kontor	Eier-/ stemme- andel	Egenkapital i selskapet pr 31.12.2020	Andel av egenkapitalen i selskapet 31.12.2020	Bokført verdi 31.12.2020	Resultat før skatt 2020	Resultat før skatt 2019	Langsiktig lån 31.12.2020
Animalia AS	Oslo	66,0 %	9 668	6 381	3 982	1 504	1 142	-
Curtis Wool Direct Holdings Ltd	Bingley, UK	87,5 %	240 359	210 314	101 061	6 480	21 776	17 956
Fjordkjøkken AS	Hå	56,5 %	169 808	95 942	14 700	41 952	28 278	-
Hå Rugeri AS	Hå	51,0 %	20 165	10 284	28 050	15 533	14 457	10 000
Jærinvest AS	Oslo	0,0 %	-	-	-	-2	-27	-
Karasjok Slakteeiendom AS	Karasjok	66,0 %	3 198	2 111	660	289	288	800
Kviemarka Eiendom AS	Oslo	100,0 %	24 201	24 201	95 141	7 703	8 816	40 000
Matiq AS	Trondheim	100,0 %	10 839	10 839	8 000	16 006	4 158	-
Norforsk AS	Eidsberg	100,0 %	76 315	76 315	205 005	17 932	14 207	-
Noridane Consult A/S	København, DK	35,0 %	43	15	699	-1 982	-121	-
Noridane Foods AS	Oslo	65,0 %	75 749	49 237	5 197	27 101	18 168	21 276
Norilia AS	Oslo	100,0 %	40 581	40 581	86 777	5 806	-1 275	50 000
Norsk Duroc AS	Hamar	70,0 %	1 133	793	350	64	-83	-
Norsk Dyremat AS	Hå	100,0 %	28 832	28 832	45 899	18 648	11 355	-
Biosirk Norge AS	Hamar	67,0 %	116 587	78 113	43 688	39 554	39 537	-
Prima Slakt AS	Hå	100,0 %	14 771	14 771	276 188	15 115	18 705	11 000
Rondane Produksjon AS	Otta	60,0 %	3 279	1 967	2 640	-1 432	-	-
Scandinavian Poultry Research AS	Våler	-	-	-	-	-	36	-
Telespor AS	Tromsø	79,18%/79,84%	119	94	3 422	-3 026	-7 101	12 078
Sum investeringer i datterselskap hos morselskapet			835 646	650 790	921 460	207 245	172 317	163 110
Selskap eiet via datterselskap								
Madeco International A/S	København, DK	100,0 %	2 639	2 639	2 338	483	-	-
Noridane Foods A/S	København, DK	100,0 %	86 596	86 596	12 355	29 563	-16 681	-
Noridane Consult A/S	København, DK	35,0 %	43	15	770	-1 983	-121	-
Norilia Nordic AS	Oslo	51,0 %	11 292	5 759	5 100	1 663	-	-
Scapo Hides AB	Skjeberg, Norge	100,0 %	2 090	2 090	4 329	765	747	-
Sum investeringer i datterselskap hos datterselskap			102 659	97 099	24 892	30 491	-16 055	0
Sum investeringer og langsiktig lån			938 305	747 888	946 352	237 736	156 262	163 110

Tidligere nedskrivning av aksjene i Norfersk AS på 25 mill. kr er reversert i 2020 da grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede. For aksjer i Scapo Hides AB er kostprisen 9,7 mill. kr nedskrevet med 6,3 mill. kr i tidligere år. Alle aksjene i datterselskapet Jærinvest AS er solgt pr 31.12.20. Konsernets gevinst ved avgang utgjør 2,3 mill. kr og inngår i annen driftsinntekt. Det delvis eide datterselskapet Scandinavian Poultry Research AS er avviklet i løpet av 2020. Noridane Consult A/S ble stiftet i 2019. Selskapet eies 35 % av Nortura SA og 35 % av Noridane Foods A/S, og innregnes derfor som et datterselskap siden konsernet har samlet kontroll.

NOTE 12: SPESIFISERING AV TILKNYTTETE SELSKAP I MORSELSKAP OG KONSERN

Tilknyttede selskap bokført etter egenkapitalmetoden i morselskapet	Forretningskontor	Eierandel/stemmeandel	Kostpris 31.12.20	Bokført verdi 31.12.19	Tilgang/avgang i året	Resultatandel	Utbytte/andre endringer	Bokført verdi 31.12.20
Agrikjøp AS	Oslo	26,1 %	1 151	3 876	0	1 246	-1 018	4 104
Agro Transport AS	Stavanger	50,0 %	2 490	0	2 490	-68	0	2 422
Art-Nor AS	Finnsnes	34,2 %	225	2 432	0	729	0	3 161
Bondevennen SA	Stavanger	33,3 %	1 079	2 485	0	84	-200	2 369
Borg Systemvask AS	Sarpsborg	40,0 %	200	1 843	0	2 477	-2 540	1 780
Bunes fryselager AS	Bunes	37,0 %	165	332	0	176	0	508
Fjordland AS	Oslo	38,9 %	8 160	71 487	0	29 675	-18 245	82 917
Gårdsand AS	Re	20,0 %	100	5 537	0	662	-600	5 599
Hå Kylling AS	Nærbø	50,0 %	3 006	4 654	0	2 735	0	7 389
Longvamør AS	Ålesund	34,0 %	204	702	0	147	0	849
Malvik Vask og Terminal AS	Malvik	33,3 %	3 000	6 355	0	710	0	7 065
Meråker Kjøtt AS	Meråker	50,0 %	3 504	11 901	0	528	0	12 429
Norpri AS	Hå	49,0 %	58 786	62 500	0	4 750	-24 500	42 750
Norsvin International Holding AS	Hamar	23,7 %	20 518	22 149	0	-1 039	0	21 110
Notra AS	Hommelvik	50,0 %	2 026	1 441	0	209	0	1 650
Nærbø Kyllingslakt AS	Nærbø	50,0 %	6 150	4 832	0	1 995	0	6 827
Skala AS	Oslo	44,0 %	22 966	45 863	-6 600	11 207	0	50 470
Svindland AS	Flekkefjord	32,5 %	2 332	16 465	0	1 937	0	18 402
Tun Media AS	Oslo	22,6 %	12 901	17 186	0	1 464	0	18 650
Sum investeringer i tilknyttede selskap hos morselskapet			148 963	282 042	-4 110	59 624	-47 103	290 453

Investeringer med vesentlig goodwill som avskrives over 10 år: Norpri AS

EK på anskaffelsestidspunkt	8 828
Goodwill ved kjøp	49 958
Akk. Avskrivning Goodwill	-30 807
Sum bokført verdi	19 151

Tilknyttede selskap bokført etter egenkapitalmetoden hos datterselskaper	Forretningskontor	Eierandel	Kostpris 31.12.20	Bokført verdi 31.12.19	Tilgang/avgang i året	Resultatandel	Utbytte/andre endringer	Bokført verdi 31.12.20
Bioco AS	Oslo	50,0 %	15 000	221	10 000	-4 615	0	5 606
Miljøfor Norge AS	Ingeberg	38,1 %	1 403	7 382	0	2 117	-1 143	8 356
Norskinn AS	Horten	35,7 %	200	220	0	0	0	220
Sum investeringer i tilknyttede selskap hos datterselskap			16 603	7 823	10 000	-2 498	-1 143	14 182
Sum investeringer i tilknyttede selskap i konsernet			165 566	289 866	5 890	57 126	-48 246	304 636

NOTE 13: ANDRE AKSJER OG ANDELER KLASSIFISERT SOM ANLEGGSMIDLER

Investeringer i aksjer og andeler

Bokført verdi 31.12.20

Diverse aksjer og andeler hos morselskapet	1 321
Diverse aksjer og andeler hos datterselskap	3 159
Sum investeringer i aksjer og andeler i konsernet	4 480

Anleggsaksjer og andeler med eierandel mellom 20% og 50% er vurdert som investering i aksjer og andeler når Nortura ikke har betydelig innflytelse. Disse balanseføres til anskaffelseskost.

NOTE 14: FORDRINGER OG GJELD

	Konsern 31.12.2020	Konsern 31.12.2019	Morselskap 31.12.2020	Morselskap 31.12.2019
Fordringer med forfall senere enn ett år				
Andre langsiktige fordringer	44 535	38 690	42 929	37 146
Lån til tilknyttet selskap	10 473	12 527	10 473	2 527
Lån til foretak i samme konsern	0	0	163 110	356 005
Sum fordringer	55 008	51 217	216 512	395 678
Gjeld med forfall senere enn fem år				
Gjeld til kredittinstitusjoner	809 000	524 362	800 000	514 162
Annen langsiktig gjeld	0	5 340	0	5 340
Sum gjeld	809 000	529 702	800 000	519 502
Mellomværende med foretak i samme konsern				
Kundefordringer			65 092	50 652
Andre kortsiktige fordringer			112 484	102 971
Mellomværende konsernkontoordning			33 057	58 751
Lån til foretak i samme konsern			163 110	356 005
Sum fordringer			373 743	568 379
Mellomværende med foretak i samme konsern				
Leverandørgjeld			37 950	34 450
Mellomværende konsernkontoordning			256 427	110 597
Annen kortsiktig gjeld			12 580	200
Sum gjeld			306 957	145 247
Mellomværende med tilknyttede foretak				
Kundefordringer	32 133	51 932	13 044	17 007
Lån til tilknyttede selskap	10 473	12 527	10 473	2 527
Sum fordringer	42 606	64 459	23 517	19 534
Mellomværende med tilknyttede foretak				
Leverandørgjeld	17 274	28 200	15 849	26 246
Sum gjeld	17 274	28 200	15 849	26 246

NOTE 15: PANTSTILLELSE, GARANTIANSVAR OG LANGSIKTIGE FINANSIELLE FORPLIKTELSER

Bankgarantier stillet på vegne av Nortura SA eller konsernselskap i favør av tredjepart	31.12.2020	31.12.2019
Garantiansvar i favør av Oslo Kemnerkontor (skattetrekk)	131 000	130 600
Garantiansvar i favør av Hamar Kemnerkontor (skattetrekk)	2 500	2 500
Garantiansvar i favør av Jæren Kemnerkontor (skattetrekk)	5 500	950
Garantiansvar i favør av Eidsberg Kemnerkontor (skattetrekk)	3 500	3 500
Garantiansvar i favør av Trondheim Kemnerkontor (skattetrekk)	5 500	5 500
Garantiansvar i favør av Oslo Kommune, Næringsetaten	3 374	3 374
Garantiansvar i favør av Hå Kemnerkontor (skattetrekk)	350	3 850
Garantiansvar i favør av Skatteoppkrevjaren i Ottadalen (skattetrekk)	200	-
Garantiansvar i favør av Nordic Trustee Pensjon AS	38 000	32 000
Garantiansvar i favør av Økern Torvei 13 AS	1 153	1 153
Garantiansvar i favør av Mærsk Line A/S	549	-
Sum bankgarantier	191 626	183 427

Garantier og kausjoner stillet av Nortura SA

Garantier og kausjoner stillet av Nortura SA	40 000	-
Garantiansvar i favør av Danske Bank A/S vedr kreditt Bioco AS	15 000	16 200
Garantiansvar i favør av DNB vedr lån Fjordkjøkken AS	-	6 601
Garantiansvar i favør av Danske Bank A/S vedr valutalinje Noridane Consult A/S	10 000	10 000
Garantiansvar i favør av Nordea Bank Abp vedr valutalinje Noridane A/S	10 000	-
Garantiansvar i favør av Nordea Bank Abp vedr valutalinje Noridane AS	2 000	2 171
Garantiansvar i favør av Gylling Teknikk AS vedr innkjøp Telespor AS	26	26
Garantiansvar i favør av B.W. Randem vedr leie av leilighet Bioco AS	77 026	34 997
Sum garantier og kausjoner stillet av Nortura SA	191 626	183 427

Nortura konsern har ingen pantsatte eiendeler.

Nortura har garantiforpliktelser i forbindelse med driftskredittordningen i landbruket. Beregnet garantiansvar ved utløpet av 2019 var 843 mill kr (i 2018 876 mill kr), og garantiansvar basert på saldo 31.12.2019 var 458 mill kr (i fjor 457 mill) kr. Tallene for 2020 er ved avleggelsen av regnskapet ikke klar.

Konsernets andel av tap på driftskredittordningen har vært som følger (tall i tusen):

Årstall	2019	2018	2017	2016	2015
Andel av tap	8	576	361	713	513

NOTE 16: FINANSIELL RISIKO OG FINANSIERING

Konsernets virksomhet er utsatt for renterisiko, kredittrisiko, råvarerisiko og valutarisiko, og styrer mot å ha en akseptabel risikoeksponering innenfor disse områdene. Rentebærende gjeld er i hovedsak knyttet til flytende interbankrente, og er eksponert for endringer i kortsiktig rentenivå. Obligasjonslån med fast rente er for det meste omgjort til flytende renteeksponering ved rentebytteavtaler ("swaps").

Rentesikringspolicyen er å sikre ca. 50 % av rentebærende gjeld mot rentesvingninger, med gjennomsnittlig rentebindingstid på tre til seks år. Ved årsskiftet var 1 400 mill. kr knyttet til det langsiktige rentenivået gjennom rentebytteavtaler ("swaps"), med løpetid fra 2 til 12 år. I tillegg var 150 mill. kr sikret ved fastrentelån hos Innovasjon Norge, med rentebinding i syv år og 87,5 mill. kr sikret ved fastrentelån hos Innovasjon Norge, med rentebinding i fem år.

Innfrielse av samtlige rentesikringsinstrumenter pr. 31.12.20 ville gi et tap på 116,0 mill. kr. Markedsverdien på rentebytteavtaler med formål å gjøre lån med flyttende rente om til fast rente for selskapet var pr. 31.12.2020 negativ med 138,4 mill. kr. Markedsverdien på rentebytteavtaler med formål å gjøre obligasjoner med fast rente til obligasjonseier om til flytende rente for selskapet er positiv med 22,4 mill. kr.

Nortura-konsernets viktigste kunder er grossister og enkeltkunder innenfor alle kundesegmenter. Betalingsevnen vurderes å være god, noe som er synliggjort gjennom svært begrensende tap gjennom flere år. Risiko for tap mot dagligvarekunder som følge av betalingsmislighold er sikret ved at fordringer selges til DNB Bank under inngått avtale om fordringskreditt.

Konsernet er eksponert mot valutasvingninger knyttet til internasjonal handel, virksomhet i England, Danmark og Sverige, samt innkjøp med oppgjør i utenlandsk valuta. Konsernet sikrer vesentlige valutaeksponeringer på balansen som følge av investeringer i utenlandske datterselskaper, ved å låne gjennom en valutaswap i GBP og med en rente- og valutaswap ("basis-swap") i DKK. I tillegg sikres vesentlige kontantstrømmer i utenlandsk valuta, som vurderes å ikke kunne avlastes i sluttmarkeder, gjennom sikringsforretninger, primært forwardkontrakter og opsjoner. Ved årsskiftet hadde Nortura og datterselskaper inngått opsjonskontrakter for salg av euro på totalt 18 mill. EUR med forfall i 2021, 2022 og 2023. Markedsverdien på disse transaksjonene var pr. 31.12.2020 negativ med 4,4 mill. kr.

Langsiktig finansiering:

Nortura finansierer seg ved opptak av lån i verdipapiriserte lånemarkeder ved obligasjons- og sertifikatlån, lån hos banker og finansieringsforetak, innskudd fra medlemmer og ansatte, og kassekreditt. Oversikt over morselskapets og konsernets innlån er gjengitt under:

Rentebærende gjeld i morselskap og konsern

LANGSIKTIGE LÅN

Subordinert gjeld	ISIN	Renter	Løpetid	Netto utestående	Virkelig verdi	Avdragsprofil
Hybrid Obligasjonslån	NO 001 0822893	Nibor +4,25%	2018/2078	500 000	510 000	Ingen
Sum subordinert gjeld				500 000	510 000	
Verdipapirisert gjeld	ISIN	Renter	Løpetid	Netto utestående	Virkelig verdi	Avdragsprofil
Obligasjonslån	NO 001 0778236	Nibor +1,20%	2016/2022	500 000	497 065	Ingen
Obligasjonslån	NO 001 0790363	Nibor +1,15%	2017/2023	500 000	489 650	Ingen
Obligasjonslån	NO 001 0709686	Fast 4,36%	2014/2024	225 000	234 009	Ingen
Obligasjonslån	NO 001 0886716	Nibor +2,95%	2020/2025	700 000	711 900	Ingen
Obligasjonslån	NO 001 0886724	Nibor +3,20%	2020/2027	150 000	153 225	Ingen
Obligasjonslån	NO 001 0886740	Fast 3,95%	2020/2027	150 000	150 735	Ingen
Sertifikatlån	NO 001 0709678	Fast 3,98%	2014/2021	65 000	65 399	Ingen
Sum obligasjonslån				2 290 000	1 518 165	

ANDRE LANGSIKTIGE LÅN

Trukne lån i norske kroner	Tatt opp	Forfall	Netto utestående	Avdragsprofil
Innovasjon Norge	29.01.2010	01.02.2025	37 500	Lineært fra år tre
Innovasjon Norge	14.12.2012	10.12.2025	50 000	Lineært fra år tre
Nordiske Investeringsbanken	31.08.2011	31.08.2021	70 000	Lineært fra år seks
Nordiske Investeringsbanken	22.12.2014	22.12.2024	176 000	Lineært fra år tre
Sum andre langsiktige banklån			333 500	

Sum gjeld til kredittinstitusjoner i Nortura SA**3 123 500**

Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner i døtre

15 600

Sum langsiktige rentebærende gjeld i konsernet**3 139 100****KORTSIKTIG GJELD****Netto utestående**

Rentebærende innskudd fra medlemmer og ansatte

180 837

Sum kortsiktig rentebærende gjeld**180 837****Total rentebærende gjeld i konsernet****3 319 937****Fordelt på****Netto utestående**

Nortura SA

3 304 337

Datterselskaper

15 600

Sum rentebærende gjeld i konsernet**3 319 937****Ekstern rentebærende gjeld i morselskap og konsern**

Nortura har tatt opp seks obligasjonslån, fire med rammer på 750 mill. kr, ett med ramme 600 mill. kr og ett med ramme på 500 mill. kr. I tillegg har Nortura tatt opp et subordinert lån med ramme på 500 mill. kr i 2018. Obligasjonslånene er notert på Nordic ABM (Alternative Bond Market). På denne markedsplassen er det ikke plikt å avlegge regnskap etter IFRS-standard. Eventuell beholdning av egne obligasjoner som planlegges holdt til forfall nettoføres mot gjelden. Obligasjonslån med gjenværende løpetid kortere enn ett år anses å inngå i sertifikatlånporteføljen. Obligasjonslånene har finansielle covenants basert på minimumskrav til egenkapitalandel.

Løpende likvidetsbehov i morselskapet finansieres normalt delvis ved sertifikatlån med løpetid 3 til 12 måneder. For å eliminere refinansieringsrisikoen ved kortsiktige innlån, samt dekke likvidetsbehov i utenlandsk valuta, er det etablert syndikert trekkrammer med DNB Bank, Danske Bank og Nordea Bank. Disse har gjenværende løpetid på ca. to år (550 mill. kr) og ca. tre år (500 mill. kr). Nortura kan trekke i norske kroner, engelske pund, danske kroner og Euro.

Frie likvider i morselskap og konsern

Nortura SA - konsernkontoordning

766 830

Nortura SA - kortsiktig pengemarkedsfond

304 548

Datterselskaper

49 793

Sum frie likvider i konsern**1 121 171****Netto rentebærende gjeld i konsern****2 198 766****Andre markedsbaserte finansielle instrumenter**

Nortura SA har plassert kortsiktig overskuddslikviditet i rentefond med lav risiko. Over tid kan vi forvente høyere avkastning enn plassering i bankinnskudd. Totalt plassert i kortsiktig pengemarkedsfond er 304,5 mill. kr pr 31.12.20. Fondet er vurdert til virkelig verdi.

Tilgjengelige lånerammer i morselskap og konsern

Langsiktige syndikerte lånerammer i NOK	Tatt opp	Forfall	Trukket	Tilgjengelig	Avdragsprofil
Transje med løpetid tre år fra signering	22.12.2020	22.03.2023		550 000	ingen
Transje med løpetid fem år fra signering	22.12.2020	21.12.2023		500 000	ingen
Sum utrukne, langsiktige syndikerte lånerammer i NOK				1 050 000	
Særskilt trekkfasilitet for finansiering av markedsreguleringslager	15.12.2020	15.03.2021		100 000	ingen
Flervaluta kassekredittrammer (denomiert/ omregnet til NOK)				510 000	
Sum utrukne, kortsiktige fasiliteter				610 000	
Sum ledige trekkrammer i Nortura SA				1 660 000	
Ledige kassekredittrammer datterselskaper				30 000	
Sum ledige trekkrammer konsern				1 690 000	

Med bakgrunn i sikring av refinansieringsrisiko i trekkrammene, er kortsiktige innlån, herunder sertifikatlån og obligasjonslån med gjenstående løpetid kortere enn ett år, klassifisert som langsiktig gjeld, så lenge trekkrammene overstiger utestående kortsiktige innlån.

Lånerammer hos forretningsbanker og nedbetalingslån hos Innovasjon Norge og Nordiske Investeringsbanken har finansielle covenants basert på nøkkeltall for soliditet (EK-andel) og gjeldsbetjeningsevne (netto rentebærende gjeld/ driftsresultat før avskrivninger).

Gjennomsnittlig rentesats for innlån i konsernet i 2020 var 3,55 %.

Kortsiktig finansiering morselskap og konsern

Det er etablert flervaluta konsernkontosystem i DNB Bank ASA for Nortura SA med kassekreditt på 450 mill. kr og for Biosirk Norge AS på 30 mill. kr, samt i Danske Bank A/S for Noridane Foods AS (N) og Noridane Foods A/S (Danmark) med kassekreditt på 60 mill. kr. Morselskapet Nortura SA er i henhold til avtalene ansvarlig for datterselskapenes samlede trekkdisponering under disse rammene.

De enkelte datterselskaper i konsernet er finansiert hovedsakelig ved lån fra morselskapet, mens lån fra eksterne motparter er begrenset til 15,6 mill. kr. Finansiering via morselskapet er delvis klassifisert som langsiktig gjeld i datterselskap og langsiktig lån til foretak i samme konsern i morselskapet.

Det er etablert avtale med DNB om fordringskreditt (factoring) med en ramme på 1.385 mill. kr for salg til flere av Norturas kunder. Pr. 31.12.2020 utgjorde solgte fakturaer under denne rammeavtalen 624 mill. kr.

NOTE 17: SKATT

Betalbar skatt	Konsern 2020	Konsern 2019	Morselskap 2020	Morselskap 2019
Resultat før skattekostnad	264 879	109 585	176 284	63 182
Permanente forskjeller ink. Konsernelimineringer	-108 037	-63 372	-169 574	-113 449
Resultatandel tilknyttede selskap	-62 122	-37 653	-59 624	-47 423
Underskudd til fremføring	-27 976	-7 188	-95	-3 311
Endring midlertidige forskjeller	48 018	88 103	53 009	101 001
Grunnlag betalbar skatt (netto)	114 762	89 475	0	0
Skatt (22%)	28 129	25 712	0	0
Formueskatt	5 000	5 000	5 000	5 000
Sum betalbar skatt	33 129	30 712	5 000	5 000
Andre konserneffekter	0	0	0	0
Sum betalbar skatt i balansen	33 129	30 712	5 000	5 000
Skattekostnad				
Årets betalbare skatt	33 155	30 712	5 000	5 000
Beregnet skatt av etterbetaling og skatt på poster ført mot egenkapital	-13 619	1 291	-13 619	1 292
For mye/for lite avsatt tidligere år	117	1 101	117	1 101
Utsatt skatt, netto endring og konserneffekter	7 097	-22 498	1 787	-22 775
Sum skattekostnad	26 750	10 606	-6 715	-15 382
Spesifikasjon av forskjeller				
	Konsern 31.12.2020	Konsern 31.12.2019	Morselskap 31.12.2020	Morselskap 31.12.2019
Anleggsreserve driftsløsøre	-1 056 623	-986 207	-1 000 156	-935 571
Pensjonsmidler	366	2 330	0	0
Gevinst- og tapskonto	3 576	340	3 925	695
Varelager	-17 790	-57 545	-9 465	-47 811
Leasing	289	275	0	0
Fordringsreserver	-9 348	-6 313	-6 000	-6 000
Regnskapsmessige avsetninger	-175 649	-207 574	-150 085	-191 840
Pensjonsforpliktelse	-57 983	-48 528	-57 184	-48 129
Andre forskjeller	230 550	230 550	230 550	230 550
Sum midlertidige tidsforskjeller	-1 082 612	-1 072 672	-988 415	-998 106
Underskudd til fremføring	-422 788	-442 080	-169 384	-168 685
Forskjell knyttet til rentebegrensingsregler	-4 217	-8 085	0	0
Andre forskjeller	81 877	86 049	269	1 135
Sum midlertidige forskjeller	-1 427 740	-1 436 788	-1 157 530	-1 165 656
Utsatt skattefordel (22%)	314 103	316 093	254 657	256 444
Vist i balansen				
Utsatt skattefordel	318 167	319 657	254 657	256 444
Utsatt skatteforpliktelse	3 890	3 564	0	0
Netto utsatt skattefordel og utsatt skatt	314 277	316 093	254 657	256 444

Utsatt skattefordel kan sannsynliggjøres gjennom fremtidig inntjening.

NOTE 18: EGENKAPITAL

Obligatorisk andelskapital som er sagt opp, blir overført til kortsiktig gjeld. Frivillig andelskapital som er sagt opp, blir overført til langsiktig gjeld. Årlig avsatte beløp innestående på medlemskapitalkonto kan tilbakebetales kontoinnehaver 7 år etter det året avsetningen fant sted, men endelig beslutning om utbetaling skjer på bakgrunn av vedtak på årsmøtet. Det er avsatt for utbetaling av medlemskapital i 2021 på 135 mill. kr. Endelig beslutning om utbetaling skjer på årsmøtet.

Egenkapitalen i morselskapet

Årets endringer i egenkapital	Obligatorisk andelskapital	Frivillig andelskapital	Annen egenkapital	Fond for vurderingsforskjeller	Medlemskapitalkonto	Etterbetalingsfond	Sum
Egenkapital 31.12.19 hos morselskapet	228 962	264	1 862 350	148 250	454 781	286 682	2 981 289
Endring andelskapital	-11 928	120					-11 808
Utbetalt medlemskapitalkonto					-4 034		-4 034
Tilbakeført fjorårets avsetning medlemskapital					62 586		62 586
Avsatt utbetaling fra medlemskapitalkonto					-134 977		-134 977
Årets resultat				4 120	73 026	105 852	182 998
Andre endringer			22 565				22 565
Egenkapital 31.12.20 hos morselskapet	217 034	384	1 884 914	152 371	451 382	392 534	3 098 618

Det er ingen rente på andels- eller medlemskapital i 2020.

Egenkapitalen i konsernet

Årets endringer i egenkapital	Obligatorisk andelskapital	Frivillig andelskapital	Konsernets fond	Medlemskapitalkonto	Etterbetalingsfond	Minoritetsinteresser	Sum
Egenkapital 31.12.19 hos konsernet	228 962	264	1 939 575	454 781	286 682	175 204	3 085 466
Endring andelskapital	-11 928	120					-11 808
Utbetalt medlemskapitalkonto				-4 034			-4 034
Tilbakeført fjorårets avsetning medlemskapital				62 586			62 586
Avsatt utbetaling fra medlemskapitalkonto				-134 977			-134 977
Tilgang/avgang minoritet						5 678	5 678
Årets resultat			11 933	73 026	105 852	47 319	238 130
Minoritetens andel utbytte						-17 885	-17 885
Omregningsdifferanse og andre endringer			30 338			1 668	32 006
Egenkapital 31.12.20 hos konsernet	217 034	384	1 981 846	451 382	392 534	211 984	3 255 163

NOTE 19: OFFENTLIGE TILSKUDD

For Nortura Konsernet og Nortura SA er det mottatt statlige tilskudd i henhold til tabellen under. Tilskuddene er ført etter bruttometoden. Tilskuddene inngår i Annen driftsinntekt jf note 3.

	Konsern 2020	Konsern 2019	Morselskap 2020	Morselskap 2019
Norges Forskningsråd	4 591	14 648	4 591	14 648
Skattefunn	5 696	6 916	3 761	5 370
Statens landbruksforvaltning	6 178	4 365	6 178	4 365
Annet	213	1 241	-	-
Sum offentlige tilskudd	16 678	29 736	14 531	25 901

Forklaring:

Norges Forskningsråd: Tilskudd i hvert enkelt prosjekt i henhold til regelverk hos Norges Forskningsråd.

Statens landbruksforvaltning: Prisnedskrivningstilskudd for eggprodukter i henhold til dagens regelverk og Sodd tilskudd i henhold til dagens regelverk.

NOTE 20: REGNSKAP FOR ANVENDELSE AV OMSETNINGSAVGIFTEN FOR MORSELSKAPET

Oversikt over disponerte midler

	Morselskap 2020	Morselskap 2019
Mottatte midler		
Saldo midler til gode/-skyldig pr 01.01	-70 272	-203 688
Omsetningsavgiftsmidler mottatt til reguleringsvirksomhet	84 596	217 185
Omsetningsavgiftsmidler mottatt til faglige tiltak	77 100	77 650
Sum mottatte midler	91 424	91 147
Forbrukte midler		
Opplysningsvirksomhet	135 293	77 769
Markedsregulering	62 028	83 650
Sum forbrukte midler	197 321	161 419
Midler til gode/skyldig	105 897	70 272
Mellomværende offentlige midler		
Midler til gode-/skyldig vedrørende markedsregulering og opplysningsvirksomhet	105 897	70 272
Til gode for trukne avgifter og tilskudd, samt korreksjoner mot tidligere perioder	17 469	6 738
Driftskredittlån	-119 000	-374 000
Mellomværende med Landbruksdirektoratet vedrørende markedsregulering pr 31.12.	4 366	-296 990

NOTE 21: TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTNER

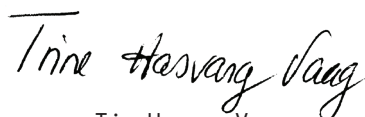
Ytelser til ledende ansatte er omtalt i note 5, og mellomværende med konsernselskaper er omtalt i note 14. Nortura SA er et samvirkeforetak hvor andelseierne er leverandører til foretaket. I oppstillingen nedenfor tas transaksjoner med andelseierne ikke hensyn til.

Konsernets transaksjoner med nærstående parter

	Konsern 2020	Konsern 2019	Morselskap 2020	Morselskap 2019
a) Salg av varer og tjenester				
- Datterselskap	2 730 143	2 275 725	1 662 357	1 515 807
- Tilknyttede selskaper	851 438	817 378	313 974	336 213
Sum salg av varer og tjenester	3 581 581	3 093 103	1 976 331	1 852 020
b) Kjøp av varer og tjenester				
- Datterselskap	2 730 143	2 275 725	742 630	599 484
- Tilknyttede selskaper	395 462	371 018	370 135	347 470
Sum kjøp av varer og tjenester	3 125 605	2 646 743	1 112 765	946 954

I styret for Nortura SA

Oslo, 16. februar 2021

Trine Hasvang Vaag
Styreleder

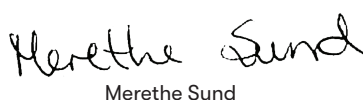
Steffen Skolseg
Nestleder

Anne Marit Panerogstuen
Konsernsjef

Bente Roer

Merethe Sund

Ole Reino Tala

Hans Amund Braastad

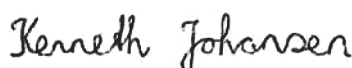
Jan Erik Fløtre

Tone Steinsland

Olav Håkon Ulfesnes

Kenneth Johansen

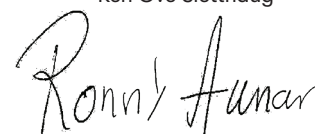
Ken Ove Sletthaug

Erlend Rønning

Tove Berit Berg

Ronny Alunan

ALTERNATIVE RESULTATMÅL (APM)

Alternative resultatmål er Norturas finansielle måltall for historiske eller framtidige økonomiske resultater, balanse eller kontantstrøm. Disse vil avvike fra økonomiske måltall som er definert eller spesifisert i regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge.

Nortura benytter følgende alternative resultatmål:

Dokument	Alternative resultatmål	Definisjon/Beregning
Årsmelding Tertialrapport	EBITDA	Driftsresultat pluss avskrivninger og nedskrivninger
Årsmelding Tertialrapport	Justert EBITDA	EBITDA justert for engangseffekter
Årsmelding Tertialrapport	EBIT	Driftsresultat
Årsmelding	Netto rentebærende gjeld (NIBD)	Brutto rentebærende gjeld minus likvider inkludert investeringer i "investment grade" rentefond
Tertialrapport	Justert netto rentebærende gjeld (NIBD)	NIBD fratrukket 50% av Norturas subordinerte hybrid obligasjonslån
Årsmelding Tertialrapport	Totalkapital	Egenkapital pluss total gjeld
Tertialrapport	Justert egenkapital	Egenkapital tillagt 50% av Norturas hybrid obligasjonslån
Årsmelding	Totalkapitalrentabilitet	Driftsresultat pluss finansinntekter delt på gjennomsnittlig totalkapital i %
Årsmelding Tertialrapport	Egenkapitalandel	Egenkapital i % av totalkapital
Årsmelding	Egenkapitalrentabilitet	Resultat før skatt delt på gjennomsnittlig egenkapital i %
Årsmelding	Gjeldsgrad	Total gjeld delt på egenkapital
Årsmelding	Gjeldsbetjeningsevne	Netto rentebærende gjeld delt på EBITDA
Tertialrapport	Justert gjeldsbetjeningsevne	Justert netto rentebærende gjeld delt på justert EBITDA
Tertialrapport	Bruttofortjeneste	Sum driftsinntekter minus varekostnad
Tertialrapport	Bruttomargin	Bruttofortjeneste i % av sum driftsinntekter

BDO AS
Munkedamsveien 45
Postboks 1704 Vika
0121 Oslo

Uavhengig revisors beretning

Til årsmøte i Nortura SA

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Nortura SA sitt årsregnskap.

<p>Årsregnskapet består av:</p> <ul style="list-style-type: none">• Selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og• Konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	<p>Etter vår mening:</p> <ul style="list-style-type: none">• Er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter• Gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Nortura SA per 31. desember 2020 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge• Gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Nortura SA per 31. desember 2020 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
---	---

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Ledelsen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsmelding 2020, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon identifisert ovenfor med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi, på bakgrunn av arbeidet vi har utført, konkluderer med at disse andre opplysningene inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å uttale oss om dette. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets og konsernets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo 16 februar 2021

BDO AS

Norunn Byrkjeland
 statsautorisert revisor